

IJA # 1000

סדר עלוי הנשמות

Seder `Ilui ha-Neshamot

Baghdad, 5649 (1888 or 1889)

דמיל בתי תעמוד
דמיל בתי תעמוד
עמל תרוב בתי בדרוד

דמיל בתי תעמוד
ל < נמל

ח... עומ... עמל
עמל עמל עמל עמל
" עמל עמל עמל עמל
יחמל עמל עמל עמל

עמל עמל עמל
עמל " עמל
עמל " עמל

[Faint, mostly illegible handwritten text in Hebrew script, possibly bleed-through from the reverse side.]

זאקיס רפמכס. לפי גלגל
 זמורהם פנ עזר ענוש כן זלפי ט
 רפח חיים כן ט
 קור נא ילנו ט
 נזרלם רפא זלח חרע ט
 ענים רפודי זלח ט
 חזק זלח חזק ט
 נקפ רפ נערה ט
 רונר ענוש רחמים גל ט
 קור חזק ברק ט

זמורהם יקוב ענוש זלפי ט
 קור ענוש זלפי ט
 זמק חזקם זלח ט
 חזק רפא יקוב ט
 נזר ענוש זלח זלח (נערה) ט
 קור ילח ט
 סכיר קור יקוב ענוש זלח ט
 ענוש ילח ט
 טזק יקוב זלח ענוש זלח ט
 כמל זלח ענוש זלח ט

vca

ca

ca

ca

זערוהם זמן זכור זלח ומי
מלשן זע זע

זערוהם זמן זכור זע
זערוהם זמן זכור זע
זערוהם זמן זכור זע
זערוהם זמן זכור זע

עלוי הנשמות

כולל

פתיחת אליהו הנביא ח"ל . ואלפא ביתא
שבתהלים . ופרקי משניות ע"ס א"ב . ומאמרי
הוהר הנקראים בשם עלוי . ת' משניות
שסימנם אימת חיינו אבות , מדות , תמיד .
אשר נוהגים פה בנדאה ואנפיה לאומרים
לעלוי ולמנוחת הנשמות דאתפטרנו מן עלמא
הדין : נדפסו מחדש בתוספת מרובה באותיות
גדולות חדשות ומנוקדות עם חנינים ומנהגים
השייכים לאבלים לכלל הדיבה גם להיאר צא"ש
וגזרה גזרנו חקה חקקנו לבלתי יקרב איש זר
להשיג את גבולינו ושארית ישראל לא יעשו
עולה . והשומע לנו ברכות שמים יחורו

על ראשו :

בשנת

דבקה לעשר נפשי חיינו כדנוד

זערהם זמן גלוע אפי איהן בעטין לטאל יע
 " זמן רודי לניא בעטין לטאל זכי
 " " לורי לטאל יתקל כס
 • • • כחמס נפסם כפ "
 " זעלם לטק עכנאפ ח עכרלעויר
 " זכמור ל-גן עכנאפ נונעג
 " זמן זלם נפסם סלען עני
 " עזמ יתקל רונסן
 " זעטן ח נפסם זלמן זמן
 " זילר זעס אסר סלען
 " זמן רודי יתקוב עני
 " זכמור יתקוב סלם אפס יתקוב עני
 " סלען זלמן עני

זערהם זמן גלוע אפי איהן בעטין לטאל יע
 " זמן רודי לניא בעטין לטאל זכי
 " זמן זלם נפסם סלען עני
 " עזמ יתקל רונסן
 " זעטן ח נפסם זלמן זמן
 " זילר זעס אסר סלען
 " זמן רודי יתקוב עני
 " זכמור יתקוב סלם אפס יתקוב עני
 " סלען זלמן עני

פתיחה אליהו

ב

כתב האר"י זקוק לטוב לאדם ללמוד פתיחת אליהו בכניסתו לבית הכנסת
 קודם כל תפלה ותיא מסוגלת לעזור ולהעזיל לפתוח סגל בראות הסס ולא
 עשור מלאומרה וגם היא מסוגלת לכאה ענינים : וקודם יאמר זה :

**יהי גועם יי אלהינו עלינו ומעשה ידינו
 כוננה עדינו ומעשה ידינו כוננהו:**

פתח אליהו ואמר רבון עלמין דאנת הוא חד ולא
 בחשבון אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא
 על כל סתימין לית מחשבה תפיסא בך כלל אנת הוא
 דאפיקת עשר תקונין וקרינן לון עשר ספירן לאנהגא
 בהון עלמין סתימין הלא אתגליין ועלמין דאתגליין ובהון
 אתכסיאת (ג"א אתכסייא) מבני נשא ואנת הוא דקשיר
 לון ומיחד לון ובגין דאנת מלגאו כל מאן דאפריש חד
 מחבריה מאלין עשר אתחשיב ליה כאלו אפריש בך
 וארין עשר ספירן אינון אזלין כסדרן חד ארין וחד קצר
 וחד בינוני ואנת הוא דאנהוג לון ולית מאן דאנהוג לך
 לא לעילא ולא לתתא ולא מכל סמרא לבושין תקינת
 לון דמנייהו פרחין נשמתין לבני (דבני) נשא וכמה
 גופין תקינת לון דאתקריאו גופא לגבי לבושין דמכסיין
 עליהון ואתקריאו בתקונא דא חסד דרועא ימינא גבורה
 דרועא שמאלא תפארת גופא נצח והוד תרין שוקין
 ויסוד סיומא דגופא אות ברית קדש מלכות פה תורה
 שבעל פה קרינן ליה מוחא חכמה איהו מחשבה מלגו
 בינה לבא ובה הלב מכין ועל אלין תרין כתיב הנסתרות

פתיחת אליהו

לד' אלהינו . כתר עליון איהו כתר מלכות . ועליה
אתמר מגיד מראשית אחרית ואיהו קרקפתא דתפילי
(נ"א קרקפתא דלא מנח תפילי) מלגאו איהו יו"ד ה"א
וא"ו ה"א דאיהו אורה אצילות איהו שקיו דאילנא
בדרעוי וענפוי (נ"א ואנפוי) כמ"א דאשקו לאילנא
ואתרבי בההוא שקיו :

רבין העולמים אנת הוא עלת דעלות וסנת הסבות
דאשקו לאילנא בההוא נביעו וההוא נביעו איהו
כנשמתא לגופא דאיהו חיים לגופא וכך לית דמיון ולית
דיוקנא מכל מה דלגו ולבר ובראת שמיא וארעא ואמיקת
מנהון שמשא וסיהרא וכוכביא ומולי ובארעא אלנין
ודשאין וגנתא דעדן (ועשבין) וחיוון ועופין ונונין ובני
נשא לאשתמודעא בהון עלאין ואיך יתנהגון בהון עלאין
ותתאין ואיך אשתמודעאן מעלאי ותתאי ולית דידיע בך
כלל ובר מינד לית יחודא (ס"א יחידא) בעלאי ותתאי
ואנת אשתמודע אדון על כלא . וכל ספירן כל חד אית
ליה שם ידיע ובהון אתקריאו מלאכיא ואנת לית לך שם
ידיע דאנת הוא ממלא כל שמהן ואנת הוא שלימו דכלהו
וכד אנת תסתלק מנהון אשתארו כלהו שמהן כגופא
כלא נשמתא אנת חכים ולא בחכמה ידיעא אנת הוא
מבין ולא מכינה ידיעא לית לך אתר ידיעא אלא
לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא ולאחזאה דון
איך אתנהיג עלמא בדינא וברחמי דאינון צדק ומשפט
כפום עובדיהון דבני נשא . דין איהו גבורה משפט

פתיחת אליהו

ג

עמודא דאמצעיתא צדק מלכותא קדישא . מאוני צדק
חרין סמכי קשוט הין צדק אות ברית כלא
לאחזאה איך אתנהיג עלמא . אבל לאו דאית לך צדק
ידיעא דאיהו דין ולא משפ' ידיעא דאיהו רחמי ולא
מכל אלין מדו כלל קום רבי שמעון ויתחדשון מלין על
ידך דהא רשותא אית לך (נ"א אתיהיב לך) לגלאה
דין שמירין על ידך מה דלא אתיהיב רשו לגלאה
לשום בר נש עד כען :

קם רבי שמעון פתח ואמר לך ה' הגדולה והגבורה
וגו' עלאין שמעו אינון דמיכין דחברון ורעיא
פחימנא אתערו משנתכון הקיצו ורננו שוכני עפר אילין
אינון צדיקיא דאינון מסטרא דההוא דאתמר בה אני
ישנה ולכי ער ולא אינון מתים ובגין דא אתמר בהון
הקיצו ורננו וכו' רעיא מהימנא אנת ואבהן הקיצו ורננו
לאתערותא דשכינתא דאיהו . ישנה בגלותא דעד כען
צדיקיא כלהו דמיכין ושינתא בחוריהון מיד יהיבת
שכינתא תלת קלין לגבי רעיא מהימנא ויימא ליה מום
ר'מ דהא עלך אתמר קול דודי דופק לגבאי בארבע אתוון
דיליה ויימא בהון פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי
דהא תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך שראשי
נמלא טל . מאי נמלא טל . אלא אמר קב"ה אנת השיבת
דמיומא דאתחרב בי מקדשא דעאלנא בכיתא דילי
ועאלנא בישובא לאו הכי דלא עאלנא כל זמנא דאנת
בגלותא . הרי לך סימנא שראשי נמלא טל ה"א

פתיחת אליהו

שכינתא בגלותא שלימו דילה וחיים דילה איהו ט"ל *
ודא איהו יו"ד ה"א וא"ו . וה"א איהו שכינתא
דלא מחושבן ט"ל אלא יו"ד ה"א וא"ו דסליקו אתון
לחושבן ט"ל . דאיהו מלייא לשכינתא מנביעו דכל
מקורין עילאין מיד קס רעיא מהימנא ואבהן קדישין
עמיה ע"כ רזא דיחודא . ברוך יי לעלם אמן ואמן *

מנהגי בגדאד

א המנהג פה בגדאד להתפלל ערבית במוצאי ש"ק . צבית האצ
במשך כל י"ב חדש . והטעם לפי שהוא הזמן שחורין הנשמות לגיהנם .
וכשהן מתפלל או שאומר קדיש פודה אביו ואמו מן הגיהנם ועי' ד"ע :
ב עוד נהגו פה בגדאד להתפלל סס במשך כל ה"ב חדש גם בליל ששי .
ובליל היום שחלה בו הפטירה היינו אס נפטר בליל ב' או מתפללים כל ליל ב'
שבתוך יב"ח . וקודם התפלה אומרים היתומים . האותיות של אלפא ביתא שבתהלים
שהם כנגד שמותיו של הנות . דרך משל אס שמו ראובן אומרים הפסוקים של אות
רש ואות אלף ואות ואל ואות בית ואות טון וכן ע"ז הדרך . וג"כ אומרים פרקי
מסניות המתחילים בהאותיות של שמו כאמור גם מ"ס אבות ומדות ותמיד ואומרים
בנאמרי הויה הנקראים בשם עליו המוצאים בהספר הזה ואל"כ אומרים קדיש
דרבנן . היינו קדיש על יבראל ומתחילין להתפלל תפלת מנחה וערבית :
אח"כ אומרים הו"ר הכתובה לקמן . ואז מביאים לפניהם פת הבא בכסנין
ומיני פירות , וזכרין לפניהם ולאחריהם , ועושין השכבה למנוחת הנות :
ג גם המנהג פה , לנאת האבלים לבית הקברות בכל יום ששי שבתוך הי"ב
חדש , וקורים לפני קבר הנות מהא"ב שבתהלים ומהמשניות כסדר
האמור לעיל , ואומרים קדיש , והשכבה :
ד לימוד הגוססה בקול רם ובנחת רוח בשפה ברורה אין ערוך אליו ואח"כ
שאשר בן יעקב אבינו עליו השלום עומד בפתח גיהנם ולכל הגוים
מסכה ונילו וו"הש מואשר שמ"ה אותיות מסכה : (ס' מו"ב אות מ"ב)

תפלה לאומרה קודם הלימוד

יהי רצון מלפניך יחוח אלהינו ואלהי אבותינו שיעלה
זכות לימוד זה שאנחנו לומדים לשם נשמת
(פלוני בן פלוני) ע"ה ובזכות לימוד זה האל הגדול
הגבור והנורא שוכן עד וקדוש שמו שתצרוך נשמתו
בצרוך החיים * ותשים מחיצתו במחיצת הצדיקים
והחסידים יסודי עולם העומדים לפניך ונהנים מזיו
אור פניך ותתן לו מהלכים בין העומדים לפניך * ותמחוק
זתסלח ותכפר ותמחה ותמחוק כל מה שחטא שעוה
ושפע לפניך או עשה דבר שלא כרצונך וא' תזכור לו
שום חטא ועון ופשע ועבירה אלא כל המצות שעשה
תזכרם לו לטובה ורוחו תרניע בחלק היושבים בג"ע
ונשמתו תתעדן בטוב הצפון לצדיקים ותשים בכבוד
מנוחתו ולקץ הימין יעמוד לגורלו * וילוח עליו השלום
ועד משכבו יבא שלום כדכתיב יבא שלום ינוחו על
משכבותם הוא וכל שוכבי עמו ישראל בכלל הרחמים
והסליחות : אמן בן יהי רצון :

אלפא ביתא תהלים

אשרי תמימי דרך ההלכים בתורת יי
אשרי נצרי עדתיו בכל לב
ידרשוהו : אף לא פעלו עוזה בדרביו
הלכו : אתה צויתתה פקדיך לשמר
מאד : אחתי יפנו דרכי לשמר חקיך :

אז לא אבוש בדישי אל כל מצותיך :
אודך בישר לבב בלמדי משפטי
צדקה : את חקיך אשמר אל תעזבני
עד מאד :

ב במה יוכה נער את ארחו לשמר
בדברך : בכל לבי דרשתיך אל
תשגני ממצותיך : בלבי צפנתי
אמרתך למען לא אחטא לך : ברוך
אתה יי למדני חקיך : בשפתי ספרתי
כל משפטי פיך : בדרך עדותיך ששתי
פעל ברהוץ : בפקודיך אשיחה
ואביטה ארחתיך : בחקתיך אשתעשע
לא אשכח דברך :

ג גמל על עבדך אחיה ואשמרה
דברך : גל עיני ואביטה נפלאות
מתורתך : גוי אנכי בארץ אדתיסתר
ממני מצותיך : גרסה נפשי לתאבה
אד משפטיך בכל עת : גערת ידים
ארורים השנים ממצותיך : גל מעלי

חרפה ובוז כי עדתיך נצרתני : גם ישבו
שרים בי נדברו עבדך ישיח
בחקיך : גם עדתיך שעשעי אנשי
עצתי :

ד דבקה לעפר נפשי חוני בדברך :
דרכי ספרתי ותענני למדני חקיך :

ה ה' פקודיך הבינני ואשיחה
בנפלאותיך : הלפה נפשי מתונה
פנימי בדברך : דרך שקר הסר ממני
ותורתך חנני : דרך אמונה בחרתי
משפטיך שויתי : דבקתי בעדותיך יי
אל תבישני : דרך מצותיך ארוץ בי
תרחיב לבי :

ה הזרני יי דרך חקיך ואצרנה עקב :
הבינני ואצרה תורתך ואשמרנה
בכל לב : הדריכני בנתיב מצותיך
כי בו הפצתי : הטלבי אל עדותיך
ואל אדבצע : העבר עיני מראות
שוא בדרך כי חוני : הקם לעבדך

אמרתך אשר ליראתך: העבר חרפתי
 אשר יגרתני כי משפטך טובים:
 הנה תאבתי לפקדיך בצדקתך תיניני:
 ויבאני חסדך יי תשועתך פאמרתך:
 ואענה חרפי דבר כי בטחתי
 בדברך: ואל תצל מפי דבר אמת
 עד מאד כי משפטך יחדתי:
 ואשמרה תורתך תמיד לעולם ועד:
 ואתה דכה ברחבה כי פקדיך דרשתי:
 ואדברה בעדתיך נגד מלכים ולא
 אבוש: ואשתעשע במצותיך אשר
 אהבתי: ואשא כפי אל מצותיך אשר
 אהבתי ואשיחה בחקיך:
 ז וזכר דבר לעבדך על אשר יחלתני:
 זאת נחמתני בעניי כי אמרתך חיתני:
 זדים הדיעני עד מאד מתורתך לא
 נטיתי: וזכרתי משפטך מעולם ויהיה
 ואתנחם: ולעפה אחזתני מרשעים
 עזבי תורתך: ומרות היוי די חקיך

בבית מגורי: וזכרתי בלילה שמך יי
 ואשמרה תורתך: זאת היתה
 די כי פקדיך נצרתני:
 ח חלקי יהוה אמרתי לשמר דברך:
 חליתני פניך בכד לב חנני
 פאמרתך: חשבתני דרכי ואשיבה
 רגלי אל עדתיך: חשתי ולא
 התמהמהתי לשמר מצותיך: חבלי
 רשעים עודני תורתך לא שכחתי:
 חצות לילה אקום להודות קך על
 משפטי צדקך: חבר אני לכל אשר
 יראוך ודשמרי פקודיך: חסדך יהוה
 מדאה הארץ חקיך למדני:
 ט טוב עשית עם עבדך יי כדברך:
 טוב וטעם ודעת למדני כי
 במצותיך האמנתי: טרם אענה אני
 שנגועתה אמרתך שמרתי: טוב אתה
 ומטיב למדני חקיך: טפלו עלי שקר
 זדים אני בכד לב ויצר פקודיך:

שפש כחלב לבם אני תורתך
שעשעתי : טוב-לי כי-עניתני
למען אדמד חקך : טוב לי תורת-פיך
מאדפי זהב וכסף :

י יריך עשונני ויכוננני הבניני ואמרה
מצותיך : יראיך יראוני וישמחו פי
דדברך יחלתי : ידעתי יי כי-צדק
משפטך ואמונה עניתני : יהי-נא
חסדך לנחמני כאמרתך לעבדך :
יבאוני רחמיך ואחיה פי-תורתך
שעשעי : יבשו זדים פי-שקר עותוני
אני אשיח בפקדיך : ישובו-לי יראיך
וידעי עדתיך : יהי-לבי תמים בחקך
למען לא אבוש :

כ בלתה לתשועתך נפשי לדברך
יחלתי : בלו עיני לאמרתך לאמר
מתי תנחמני : כי-הייתי כנאר בקישור
חקך לא שבחתי : כמה ימי עבדך
מתי תעשה ברדפי משפט : ברו-לי

זדים שיחות אשר לא כתורתך : כל
מצותיך אמונה שקר רדפוני
עזרני : כמעט בכוני בארץ ואני לא
עזבתי פקדיך : כח-סדך חניני
ואשמרה עדות פיך :

ח ל לעולם יי דברך נצב בשמים :
דדר ודר אמונתך פוננת ארץ
ותעמד : למשפטיך עמדו היום כי
הכל עבדיך : דוקי תורתך שעשעי אז
אבדתי בעניי : לעולם לא-אשכח
פקדיך כי-בם חיותני : דך אני
ושיעני פי פקודך דרשתי : לי קווי
רשעים לאבדני עדתיך אתבונן : דכד
תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד :
מ מה-אתבתי תורתך כד-היום היא
שיחתי : מאיבי תחכמני מצותיך
כי-י וקם היא-לי : מפד-מלמד
הע-לתי פי עדותיך שיחה לי :
מזקנים אתבונן פי פקדיך נצרתני :

מכל-ארח רע כלא תי רגלי למען
אשמר דברך : ממשפטיך לא-
סרתני כי-אתה הורתני : מה-גמלצו
דחבי אמרתך מדבש לפי : מהקודיך
אתבונן על-כן שנאתי כל-ארח שקר :
נגר-לרגלי דברך ואור לנתיבותי :
נשבעתני ואקימה לשמר משפטי
צדקה : נעניתני עד-מאד יהוה חניני
כדברך : נדבות פי רצה-גא יהוה
ומשפטיך למדני : נפשי בכפי תמיד
ותורתך לא שכחתי : נתנו רשעים פח
לי ומפקודיך לא תעיתי : נחלתני
עדותיך לעולם ביששון לבי המה :
נפיתני לבי לעשות חקיך לעולם עקב :
סעפים שנאתי ותורתך אהבתי :
סתרי ומגני אמה לדברך יחלתני :
סורו ממני מרעים ואצרה מצות אהי :
סמכני כאמרתך ואחיה ואדיתבישני
משברי : סעדני ואושה ואשער

בהקיק תמיד : סלות כל-שוגים
מחקיך בישקר תרמיתם : סגים
השבת כל-רשעי-אריץ לכן אהבתי
עד תיך : סמר מפהך בשרי
וממשפטיך יראתי :
עשיתני משפט וצדק כל-תניחני
לעשקי : ערב עבדך למזב אד-
יעשקני-יודים : עיני כלו לישועתך
ולאמרת צדקה : עשה עם-עבדך
כחסדך וחקיך למדני : עבדך-אני
הבינני ואדעה עדתיך : עת לעשות
ליהוה הפרו תורתך : עד-כן אהבתי
מצותיך מזהב ומפז : עד-כן כל-פקודי
כל ישרתי כל-ארח שקר שנאתי :
פלאות עדותיך על-כן נצרתם נפשי :
פתח דבריך יאיר מבין פתיים : פי-
פערתי ואשאפה בי למצותיך יאבתי :
פנה-אדני וחנני כמשפט לאהבי שמך :
פעמי הכן באמרתך ואדיתשקט-בי

כל-און : פדני מעשק אדם ואשמרה
פקודיך : פניך האר בעבדך
ולמדני את-חקיך : פלגני מים ירדו
עיני על לא-שמרו תורתך :

צ צדיק אתה יי וישר משפטך : צוית
צדק עדתיך ואמונה מאד : צמתתני
קנאתי כיי-שכתו דבריך צרי : צרופה
אמרתך מאד ועבדך אהבה : צעיר
אנכי ונבזה פקדיך לא שכחתי :
צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת :
צר ומצוק מצאוני מצותיך שעשעי :
צדק עדותיך לעולם הבינני ואחיה :

ק קראתי בכל לב ענניי חקיך אצרה :
קראתיך הושיעני ואשמרה עדתיך :
קדמתי בנשא ואשועה לדברך
יחלתי : קדמו עיני אשמרות לשוח
באמרתך : קולי שמעה כחסדך יהוה
כמשפטך חניני : קרבו רדפי זמה
מתורתך רחמו : כרוב אתה יי וכל-

מצותיך אמת : קדם ידעתי מעדותך
כי לעולם יסדתם :

ר ראה עניי וחלצני כיתורתך לא
שכחתי : ריבה ריבי וגאדני
לאמרתך חניני : רחוק מרשעים ישועה
כיי-חקיך לא דרשו : רחמיך רבים יי
כמשפטך חניני : רבים רדפי וצרי
מעדותיך לא נטיתי : ראיתי בגדים
ואתקושטה אשר אמרתך לא שמרו :
ראה כיי-פקודיך אהבתי יהוה כחסדך
חניני : ראש-דברך אמת ודעוקם כל
משפט צדקך :

ש שרים רדפוני חנם ומדברך פחד
דבי : שש אנכי עד-אמרתך
כמוצא שלל רב : שקר שגאתי
ואתעבה תורתך אהבתי : שבע ביום
הדלתיך עד משפטי צדקך : שלום רב
דאהבי תורתך ואין קמו מכשול :
שברתי לישועתך יי ומצותיך עשיתי :

שמרה נפשי עדתך ואהבם מאד :
שמרת פקודיך ועדתיך כי כל דרכי
נגדך :

תתקרב רנתי לפניך יי כד ברך
הבינני : תבואת חנתי לפניך באמרתך
הצילני : תבענה שפתי תהקה פי
תלמדני חקך : תען לשוני אמרתך
כי כל מצותיך צדק : תהי ירך לעזרני
כי פקודיך בחרתי : תאבתי לישועתך
יי ותורתך שעשעי : תחי נפשי ותהלךך
ומשפטך יעזרני : תעיתי כשה אבד
בקש עבדך כי מצותיך לא שכחתי :

אות א' שבת פרק טו

אדו קשרים שחייבין עליהן קשר
הגמלין וקשר הספנין וכשם שהוא
חייב עד קשורין כך הוא חייב על התרן
רבי מאיר אומר כל קשר שהוא יבד
להתירו באחת מידי אין חייבין עליו :

ב יש לך קשרים שאין חייבין עליהן
פקשר הגמלין ופקשר הספנין. קשרת
אשה מפתח חלוקה וחומי סבכה ושל
פסיקיא. ורצועות מנעל וסנדל ונודות
יין ושמן. וקדרה של בשר רבי איעזר
בן יעקב אומר קושרין לפני הבהמה
בשביל שלא תצא. קושרין דלי
בפסיקיא אבל לא בחבל. ר' יהודה
מתיר כלל אמר ר' יהודה. כל קשר
שאינו של קיימא אין חייבין עליו :

ג מקפלין את הכלים אפילו ארבעה
וחמשה פעמים ומציעין את

המטות מילי שבת לשבת אבל לא
משבת למוצאי שבת. רבי ישמעאל
אומר מקפלין את הכלים ומציעין את
המטות מיום הכפורים לשבת וחלבי
שבת קרבין ביום הכפורים (כ"ג)
אבל לא של יום הכיפורים
(בשבת) רבי עקיבא אומר

א של שבת קרבין ביום הכפורים
ולא של יום הכפורים קרבין

ב שבת :

שבת פרק ד

ב"ת במה טומנין ובמה אין טומנין
אין טומנין לא בגפת פסולת כל זמין ושל

טומנין ודא בזבד ודא במלח ודא בסיד
ולא בחוד * בין לחים בין יבשים * לא
בתבן ולא בזנים * קליפי הענבים ודא במוכים *
ודא בעשבים * בזמן שהן לחים אבל
טומנין בהן כשהן יבשין טומנין
בכסות ובפרות ובכנפי יונה *
ובנסורת של חרשים ובנעורת פסולת

שזבל כשנגררין העין בנורה של פשתן דקה רבי
יהודה אוסר בדקה ומתיר בגסה :
ב טומנין בשלחין שוחות ומטד טלין
אותן בגזי צמר ואין מטדטדין אותן *
פיצד הוא עושה נוטל את הכיסוי והן
נופלות * רבי אדעזר בן עזריה אומר

הפה משה על צדה ונוטל שמא ישוד
ואינו יכול להחזיר * וחכמים
אומרים נוטל ומחזיר לא כשהו
מבעוד יום לא יכסנו משתחשך כשהו
ונתנלה מותר לכפותו * ממלא את
הקיתון * ונותן לתחת הכר או

תחת הפסת : טמאם תחת הטף

אות גימל חולין פרק ז

גיד הנשה נוהג בארץ ובחוצה לארץ *
בפני הבית ושלא בפני הבית *
בחזקין ובמוקדשים * ונוהג בבהמה
ובחיה * בירך של ימין ובירך של
שמאל ואינו נוהג בעוף * מפני שאין
דו כף * ונוהג בשדיל * רבי יהודה
אומר אינו נוהג בשליל * כן ט' מי הכנול בבהמה
וחדבו מותר * אין הטבחין נאמנין על
גיד הנשה * ד"ר מאיר וחכ"א נאמנין
עליו ועל החלב : ב' שזדח אדם
לנכרי ירך * שגיד הנשה בתוכה

מפני שמקומו נכר • הנזיל גיד הנשה
 צריך שיטול את כלו • רבי יהודה
 אומר כדי לקיים בו מצות נטילה • ג
 האוכל מגיד הנשה כזית סופג ^{לקי}
 ארבעים • אכלו ואין בו כזית חייב •
 אכל מזה כזית ומזה כזית • סופג
 שמונים • רבי יהודה אומר אינו סופג
 אלא ארבעים • ד ירד שנת בשל
 בה גיד הנשה • אם יש בה בנותן
 טעם הרי זו אסורה • ביצד משערין
 אותה • כבשר בקפת • ה גיד
 הנשה שנת בשל עם הגידים בזמן
 שמבירן בנותן טעם • ואם אינו מבירן •
 כקן אסורין • והרוטב בנותן טעם •
 וכן חתיכה של נבלה • וכן חתיכה
 של דג טמא • שנת בשל עם החתיכות
 בזמן שמבירן בנותן טעם • ואם לאו
 כקן אסורות • והרוטב בנותן טעם • ו
 נוהג בטהורה ואינו נוהג בשמאה •

רבי יהודה אומר אף בשמאה • א"ר
 יהודה והלא מבני יעקב נאסר
 גיד הנשה • ועדין בהמה טמאה
 מותרת להן • אמרו לו בסני נאמר •
 אלא שנכתב במקומו •

אות דלת מסכת סנהדרין פרק א

דיני ממונות בשלשה • גזילות
 וחבלות בשלשה • נזק וחצי נזק •
 תשדומי כפל ותשדומי ארבעה
 וחמשה בשלשה • האונס והמפתה
 והמוציא שם רע בשלשה דברי ר'
 מאיר • וחכ"א מוציא שם רע בעשרים
 ושלשה • משום שישבו דיני נפשות •
 ב מפות בשלשה משום רבי ישמעאל
 אמרו בעשרים ושלשה • עבור החדש
 בשלשה • עבור השנה בשלשה • ד"ר
 מאיר • רבן שמעון בן גמליאל אומר
 בשלשה מתחילין • ובחמשה נושאין
 ונותנין • וגומרין בשבעה • ואם גמרו

בשלשה ומעברת: ג סמיכת זקנים
 ועריפת עגלה וב שלשה
 דברי ר' שמעון ורבי יהודה אומר
 בחמשה ה ה ל י צ ה והמיואנין
 בשלשה נטע רבעי ומעשר שני
 שאין דמיו ידועין בשלשה ההקדשות
 בשלשה והערכין המטקטדין
 בשלשה רבי יהודה אומר אחר מהן
 כהן והקרקעות תשעה וכהן ואדם
 כיוצא בהן ד דיני נפשות בעשרים
 ושלשה הרובע והגרבע בעשרים
 ושלשה שנאמר והרגת את האשה
 ואת הבהמה ואומר ואת הבהמה
 תהרגו שור הנסקל בעשרים
 ושלשה שנאמר השור יסקה וגם
 בעליו יומת כמיתת בעלים כד
 מיתת השור הזאב והארי והדוב
 והנמר והברדלס והנחש מיתרתן
 בעשרים ושלשה רבי אליעזר אומר

כל הקודם להרגן זכה רבי עקיבא
 אומר מיתתן בעשרים ושלשה
 ה אין דנין לא את השבט ולא את
 נביא השקר ולא את כהן גדול
 אלא בבית דין של שבעים ואחד
 ואין מוציאין למלחמת הרשות אלא
 עדפי בית דין של שבעים ואחד אין
 מוסיפין עד העיר ועד העזרות אלא
 עד פי בית דין של שבעים ואחד אין
 עושין סנהדריות לשבטים אלא עד
 פי בית דין של שבעים ואחד אין
 עושין עיר הנדחת אלא בבית דין של
 שבעים ואחד ואין עושין עיר הנדחת
 בספר ולא שלש עיר הנדחת אבל
 עושין אחת או שתיים ו סנהדרין
 גדולה היתה של שבעים ואחד
 וקמנה של עשרים ושלשה ומנין
 קדולה שהיא של שבעים ואחד
 שנאמר ואספה לי שבעים איש מוקני

י ש ר א ל * ומשה על גביהן * הרי
 שבעים ואחד * רבי יהודה
 אומר שבעים * ומנין לקטנה שהיא
 של עשרים ושלשה * שנאמר ושפטו
 העדה * והצילו העדה * עדה שופטת *
 ועדה מצדת * הרי באן עשרים * ומנין
 לעדה שהיא עשרה * שנאמר עד
 מתי לעדה הרעה הזאת * יצאו יהושע
 וכרב * ומנין להביא עור שלשה *
 ממשמע שנאמר לא תהיה אחרי
 רבים לרעות * שומע אני שאהיה
 עמהם לטובה * אם כן למה נאמר אחרי
 רבים להטות * לא כהפיתך לטובה *
 הפיתך לרעה הטיתך לטובה על פי
 אחד * הפיתך לרעה על פי שנים *
 ואין בית דין שקול * מוסיפין עליו
 עוד אחד * הרי באן עשרים ושלשה *
 וכמה יהא בעיר ותהא ראויה
 לסנהדרין מאה ועשרים נחמיה אמר

מאתים ושלשים * כנגד שרי עשרות :

אות ה ברכות פרק ב

היתה קורא בתורה * והגיע זמן המקרא *
 אם פוין לבו יצא * ואם לאו * לא
 יצא * בפרקים * שואל מפני הכבוד
 ומשיב * ובאמצע שואל מפני היראה
 ומשיב * ד"ר מאיר * רבי יהודה אומר *
 באמצע שואל מפני היראה * ומשיב
 מפני הכבוד * בפרקים שואל מפני
 הכבוד * ומשיב שרום לכל אדם * ב
 אדו הן בין הפרקים * בין ברכה
 ראשונה לשניה * בין שניה לשמע *
 בין שמע לוהיה אם שמע * בין והיה
 אם שמע לויאמר * בין ויאמר לאמת
 ויצוב * רבי יהודה אומר * בין ויאמר
 לאמת ויצוב לא יפסיק * אמר רבי
 יהושע בן קרחה למה קדמה שמע *
 לוהיה אם שמע * (אלא) כדו שיקבל
 עקיו עול מלכות שמים תחלה * ואחר

כך יקבל עליו עול מצות ויהיה אם
שמע לו יאמר שיהיה אם
שמע נוהג ביום ובלילה ויאמר אינו
נוהג לא ביום : ג הקורא את שמע
ולא השמיע לאזנו יצא רבי יוסי
אומר לא יצא קרא ולא דקדק
באותיותיה רבי יוסי אומר יצא רבי
יהודה אומר לא יצא הקורא למפרע
לא יצא קרא וטעה יחזור למקום
שטעה : ד האומנין קורין בראש
האילן או בראש הנדבך בנין של חניס
מה שאינן רשאים לעשות כן בתפדה:
ה חתן פטור מקריאת שמע בלידה
הראשון עד מוצאי שבת אם לא
עשה מעשה מעשה ברבן גמדיאל
שקרא בלידה הראשון שנשא אמרו
דו תלמידיו לא לפדתנו רבינו
שחתן פטור מקריאת שמע בלידה
הראשון אמר קהם איני שומע

לכם לכשל ממני עול מלכות שמים
אפילו שעה אחת : ו רהין
בלילה הראשון שמתה אשתו אמרו
דו תלמידיו לא לפדתנו רבינו שאבל
אסור לרחוץ אמר להם איני
כשאר כל אדם אס טגיס אני : ז
וכשמת טבי עבדו קבל עליו תנחומין
אמרו לו תלמידיו לא לפדתנו רבינו
שאין מקבלין תנחומין עד העבדים
א"ל אין טבי עבדי כשאר כל העבדים
כשר היה : ח חתן אם רצה
דקרות קריאת שמע בלידה הראשון
קורא רבן שמעון בן גמדיאל אומר
לא כל הרוצה ליטול את השם יטול :

אות ואו מסכת דמאי פרק ב

ואלו דברים מתעשרין דמאי בכל
מקום הדבילה תניס יניס והתמרים
והחרובין האורז יניס והכמון האורז
שבתוצה דארץ כל המשתמש ממנו

פסור : ב ה מ ק ב ל ע ק יו ד ה יו ת
נאמן * מעשר את שהוא אוכל * ואת
שהוא מוכר * ואת שהוא לוקח *
ואינו מתארח אצל עם הארץ * רבי
יהודה אומר אף המתארח אצל עם
הארץ נאמן * אמרו לו * עד עצמו אינו
נאמן * כיצד יהא נאמן על של אחרים :
ג המקבל עקיו להיות חבר * בקרל ת"ח
אינו מוכר לעם הארץ לח ויבש *
ואינו לוקח ממנו דח * ואינו מתארח
אצל עם הארץ * ולא מארחו אצלו
ובכסותו רבי יהודה אומר אף לא
יגדל בהמה דקה * ולא יהא פרוץ
בגדרים ובשחוק * ולא יהיה מטמא
למתיים * ומשמש בבית המדרש
אמרו לו לא באו אדו לכך : ד
הנחתומים * סן האופים לא חיבו אותם
חכמים להפריש * אלא כדי תרומת
מעשר וחלה * החנונים אינן רשאין

למכור את הדמאי * כל המשפיעין
במדה גסה * רש אין למכור את
הדמאי * אלו הן המשפיעין
במדה גסה * פגון הסמונות סוחרים גדולים בתבואה
ומוכרי תבואה : ה רבי מאיר אומר
את שדרכו להמרד בגסה * ומדרו
בדקה * שפלה דקה לגסה * את
שדרכו להמרד בדקה * ומדרו בגסה *
טפלה גסה לדקה * אי זו היא מדה
גסה * ביבש שלשה קבין * ובלח
דינר * רבי יוסי אומר סלי תאנים *
וסלי עגבים * וקופות של ירק * כל
זמן שהוא מוכרן אכסרה פסור :

אות ז' מס' טהרות פרק ט'

ותים מאימתי מקבלין טומאה .
משניועו זיעת המעטן כלי סומקין ג'
סותם להוע אבד לא זיעת המופה . בדברי
בית שמאי ר' שמעון אומר שיעור זיעה
שלשה ימים . בית הלל אומרים

משותחברו שלשה זה לזה. רבן
גמדיאל אימר משתגמר מלאכתן.
וחכמים אומרים כדבריו: בומר
מלמסוה אבר עתיד ליהח. גמר
מדיקה. אבל עתיד ללוות ארעו אבל
או משתה או אונס. אפילו זבים וזכות
מהלכים עליהן טהורין נפלו עליהן
משקין טמאין. אין טמא אלא מקום
מגען והמזהל היוצא מהן טהור: ג
נגמרה מלאכתן הרי אלו מוכשרין.
נפלו עליהן משקין טמאין. המוחל
היוצא מהן. ר' אליעזר מטהר וחכמים
מטמאין. אמר ר' שמעון דא נחלקו על
המזהל היוצא מן הזיתים שהוא טהור
ועל מה נחלקו עד היוצא מן הבור.
שרבי איעזר מטהר. וחכמים מטמאין:
ד הנומר את זיתיו ושיר קופה אחת
יתננה לעיני כהן. דברי ר' מאיר. ר'
יהודה אומר יודיד לו את המפתח מיד

ר' שמעון אומר מעת לעת: ה המניח
את זיתיו בכותש שימתונו ^{שיתרכבו} שיהו
נוחין לכתיב ש' הרי אלו מוכשרין.
שימתונו שימלחם. בית שמאי
אומרים מוכשרים. בית הלל אומרים
אינן מוכשרין. הפוצע ^{ממעט} זיתים בידים
טמאות טמאין: והמניח זיתיו בנג
לגרגרם. ^{שיתכסו כל גרגר} אפילו הן ריום אמה
אינן מוכשרין. נתנן בבית שידקו.
^{שיתמעטו} ועתיד להעלותן קנג. נתנן בנג
(שידקו או) שופתחם (ושימקחם)
הרי אלו מוכשרין. נתנן בבית עד
שישזור את נגו. או עד שיודוכם
דמקום אחר. אינן מוכשרין: ז רצה
ליטול מהן כד אחד או שני כדים.
בית שמאי אומרים קוצה ^{חופה} בטומאה
ומתפה ^{מכסה} בטהרה. בית הלל
אומרים אף מתפה בטומאה ר' יוסי
אומר חופר במרדומות של מתכת

ומוליך לבית הכרד בטומאה: ח
 השרץ שנמצא ברחים אין טמא אלא
 מקום מגעו * אם היה משקה מהלך *
 הכל טמא * נמצא על גבי העלים *
 ושאלו הבדרים הסועלים בטומא מן גבית הנד לומר
 לא נגענו * אם היה נוגע באום * ותיס המוכרס
 אפילו בשעורה טמא: ט נמצא על
 גבי פרודים והוא נוגע בכביצה טמא
 פרודים על גבי פרודים אף על פי
 שהוא נוגע בכביצה * אין טמא אלא
 מקום מגעו * נמצא בין הכותל לזיתים
 טהור * נמצא בנג המעטן טהור *
 נמצא במעטן הנג טמא * נמצא שרוף
 על הזיתים * וכן מטלית מהוהא ^{נג סתמך}
 טהורה * שקבל הטומאות בשעת
 מציאתו:

אות חית שבת פרק כב

חבית שנשברה * מצילין הימנה מזון
 שדוש סעודות ואומר לאחרים

בואו והצילו לכם ובדבר שלא יספוג.
 שלב יטוב בידו לקחם בשפת הכלי אין סחמין את
 הפירות להוציא מהן משקין ולא
 יצאו מעצמן אסורים רבי יהודה אומר
 אם לאוכלים * היוצא מהן מותר * ואם
 למשקין היוצא מהן אסור * חלות דבש
 שרסקן ^{סחם} מערב שבת ויצאו מעצמן
 אסורים * ורבי אליעזר מתיר: ב כל
 שבא בחמין מערב שבת * שורין אותו
 בחמין בשבת וכל שלא בא בחמין
 מערב שבת מדיהין אותו בחמין
 בשבת חוץ מן המליח הישן (נ"א
 ודגים מלוחים קטנים) וקוליס
 האספנין ^{נג סקלפתו דקה} שהידחתן זו היל
 גמר מלאכתן: ג שובר אדם את
 החבית * לאכול הימנה גרוגרות
 ובדבר שלא יתכוין לעשות כלי ואין
 נוקבים מגופה של חבית דברי רבי
 יהודה * וחכמים מתירין (נ"א ורבי

יוסי מתיר) ולא יקבנה מצדה * ואם
היתה נקובה לא יתן עליה שעוה *
מפני שהוא ממרח * אמר רבי יהודה
מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי
בערב ואמר חוששני לו מחטאת : ד
נותנין תבשיל קתוך הבור * בשביל
שיהא שמור ואת המים היפים ברעים
בשביד שיצנו ואת הצונן בחמין
בשביל שיחמו מי שנשרו בידי בדרך
במים מהלך בהן ואינו חושש הגיע
קחצר החיצונה * שומחן בחמה אבל
לא כנגד העם : ה הרוחץ במי מערה
ובמי טבריא ונסתפג אפילו בעשר
אלונטיאות * ^{סדיס} לא יביאם בידו *
אבל עשרה בני אדם מסתפגין
באלונטיית אחת פניהם ידיהם
ורגליהם ומביאין אותן בידן וסכין
וממששין בבני מעים * אבל לא
מתעמדין * ^{לשפף בכח} ולא מתגרדין * ^{במגדת}

אין יורדין לקורדימה * בקעה מלפני מים וטיט למטה
ואין עושין אפקטו זין ^{להקיא האוכל} ואין
מעצבין ^{מתקטין ומיישנין הענמות} את הקטן ואין
מחזירין את השבר * מי שנפרקה
^{שינא העטם מהפרק שלו ידו או רגלו לא יטרפם ערוב}
בצונן אבל רוחץ הוא כדרך ואם
נתרפא נתרפא :

אות ט זכחים פרק יב

טבול יום * ומחוסר כפורים * אינן
חולקין בקדשים לאכול לערב *
אונן נוגע * ואינו מקריב * ואינו חולק
לאכול לערב * בעלי מומין בין בעלי
מומין קבועין * בין בעלי מומין עוברין *
חולקין ואוכלין * אבל לא מקריבין *
וכר שאינו ראוי לעבודה אינו חולק
בבשר. וכל שאין לובבשר אין לו בעורו
אפילו טמא בשעת זריקת דמים * וטהור
בשעת הקטר חלבים * אינו חולק בבשר
שנאמר המקריב את דם השלמים ואת

החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין
 למנה: ב כל שלא זכה המזבח בבשרה
 לא זכו הכהנים בעורה • שנאמר עולת
 איש • עולה שעלתה לאיש • עולה
 שנשחטה שלא לשמה • אף על פי שלא
 עלתה לבעלים • עורה לכהנים • אחד
 עולת האיש • ואחד עולת האשה •
 עורותיהן לכהנים: ג עורות קדשים
 קלים לבעלים • ועורות קדשי קדשים
 לכהנים קדוהומו • מה אם עולה שלא
 זכו בבשרה זכו בעורה • קדשי קדשים
 שזכו בבשרן • אינו דין שיזכו בעורן •
 אין מזבח יוכיח • שאין לו עור מכל
 מקום: ד כל הקדשים שאירע בהם
 פסול קודם להפשטן • אין עורותיהם
 לכהנים • לאחר הפשטן עורותיהם
 לכהנים • א"ר חנינא סגן הכהנים •
 מימי לא ראיתי עור יוצא לבית
 השריפה • א"ר עקיבא מדבריו למדנו •

שהמפשיט את הבכור • ונמצא טרפה
 שיאותו הכהנים בעורו • וחכ"א אין
 לא ראינו ראייה אלא יוצא לבית
 השריפה: ה פרים הנשרפים ושעירים
 הנשרפים • בזמן שהם נשרפין כמצותן •
 נשרפין בבית הדשן • ומטמאין בגדים •
 ואם אינן נשרפין כמצותן נשרפין בבית
 הבירה סאירע טו פסול קודם זריקה ואינם מטמאין
 בגדים: ו היו סובלים אותם במוטות
 יצאו הראשונים חוץ לחומת העזרה •
 והאחרונים לא יצאו • הראשונים
 מטמאים בגדים • והאחרונים אינם
 מטמאים בגדים • עד שיצאו • יצאו
 אלו ואלו • אלו ואלו מטמאים בגדים •
 ר' שמעון אומר אלו ואלו אינם מטמאים
 בגדים • עד שיצת האור ברבן נתך
 הבשר • אין השורף מטמא בגדים:

אות יוד יומא פרק ח

יום הכפורים אסור באכילה ובשתיה

וברחיצה * ובסיכה * ובנעילת
 הפנדל * ובתשמיש המטה * והמקד
 והכקה ירחצו את פניהם * והתורה
 תנעול את הפנדל * ד"ר א"ל * ע"ה *
 וחכמים אוסרין : בזה אוכל ככותבת
 הנפה * כמותה וכגרענתה והשותה
 מלא לוגמיו * חייב זכר האוכל לין
 מצטרפין לככותבת * וכל המשקין
 מצטרפין למלא לוגמיו * האוכל
 ושותה אין מצטרפין : גאכל ושתה
 בהעלם אחת * אינו חייב אלא חטאת
 אחת * אכל ועשה מדאכה * חייב שתי
 חטאות * אכל אוכלין שאינן ראויין
 לאכילה * ושתה משקין שאינן ראויין
 לשתיה * ושתה ציר או מורים פטור :
 ד התינוקות אין מענין אותן ביום
 הכפורים * אבל מחנכין אותם * לפני
 שנה * ולפני שנתיים * בשביל שיהיו
 רגילין במצות : ה עוברת שהריחה *

מאכילין אותה עד שתשוב נפשה *
 חזקה מאכילין אותו על פי בקי אין *
 ואם אין שם בקי אין * מאכילין אותו על
 פי עצמו * עד שיאמר הי : ו מי שאחזו
 בודמוס * מאכילין אותו אפילו דברים
 טמאים * עד שיאורו עיניו * מי שנשכו
 בלב שוטה * אין מאכילין אותו מחצר
 כבוד שלו * ור' מתיא בן חרש מתיר *
 ועוד א"ר מתיא בן חרש * החושש
 בגרונו * מטילין סם בתוך פיו בשבת *
 מפני שהוא ספק נפשות * וכל ספק
 נפשות דוחה את השבת : ז מי שנפלה
 עליו מפקדת * ספק הוא שם * ספק אינו
 שם * ספק חי * ספק מת * ספק נכרי
 ספק ישראל * מפקחין עליו את הנגד *
 מצאוהו חי * מפקחין עליו * ואם מת
 יניחוהו : ח חטאת ואשם ודאי מכפרין
 מיתה ויום הכפורים מכפרין עם
 התשובה * תשובה מכפרת על

עבירות קלות. על עשה ועל לא תעשה
ועל החמורות היא תוקה עד שיבא
יום הכפורים ויכפר: מהאומר אחטא
ואשוב. אחטא ואשוב. אין מספיקן
בירו לעשות תשובה. אחטא ויום
הכפורים מכפר. אין יום הכפורים
מכפר. עבירות שבין אדם למקום.
יום הכפורים מכפר עבירות שבין אדם
לחבירו. אין יום הכפורים מכפר עד
שירצה חבירו. את זו דרש ר' אלעזר
בן עזריה. מפל חטאתיכם לפני יי
תיטהרו. עבירות שבין אדם למקום
יום הכפורים מכפר. עבירות שבין
אדם לחבירו. אין יום הכפורים מכפר
עד שירצה את חבירו. אמר ר' עקיבא
אשריכם ישראל. לפני מי אתם מטהרין
מי מטהר אתכם. אביכם שבשמים.
שנאמר וזרקתי עליכם מים טהורים
וטהרתם ואומר מקנה ישראל יי. מה

מקנה מטהר את הטמאים אף הקדוש
ברוך הוא מטהר את ישראל:

אות כ ברכות פרק ו

ביצד מברכין על הפירות. על פירות
האילו אומר בורא פרי העץ חוץ
מן היין שעל היין אומר בורא פרי הנפץ
ועל פירות הארץ אומר בורא פרי
האדמה. חוץ מן הפת שעל הפת הוא
אומר המוציא לחם מן הארץ ועל
הירקות אומר בורא פרי האדמה רבי
יהודה אומר בורא מני רשאים: ב
ברך על פירות האילן בורא פרי
האדמה יצא. ועל פירות הארץ בורא
פרי העץ לא יצא. על כוכם אם אמר
שהכל יצא: ג על דבר שאין גידולו
מן הארץ אומר שהכל עד החומץ ועל
הנובדות פירות טכפלו מהאילן קודם בישולן ועל הנובאי
אומר שהכל. (על החלב ועל הגבינה
ועל הבצים אומר שהכל) ר' יהודה

אומר כל שהוא מין קללה אין מברכין
עליו: ד היו לפניו מינים הרבה רבי
יהודה אומר אם יש ביניהם ממין
שבעה מברך עליו וחכ"א מברך עד
אי זה מהם שירצה: ה ברך על תינן
שלפני המזון פטר את תינן שלאחר
המזון. ברך עד הפרפרת ס"ח פת הננוח בקערה
שלפני המזון. פטר את הפרפרת
שלאחר המזון: וברך על הפת פטר את
הפרפרת על הפרפרת לא פטר את
הפת: ב"ש אומרים אף לא מעשה
קדרה: ו היו יושבין לאכול. כל אחד
ואחד מברך לעצמו. ה ס' בו אחד
מברך לכדם בא להם יין בתוך המזון
כל אחד ואחד מברך לעצמו. לאחר
המזון אחד מברך לכולם והוא אומר
עד המוגמר אף עד פי שאין מביאין
את המוגמר אלא לאחר הסעודה: ו
הביאו לפניו מליח בתהלה ופת עמו

מברך עד המליח ופטר את הפת
שהפת טפחה לו זה הכלל כל שהוא
עיקר ועמו טפלה. מברך עד העיקר
ופטר את הטפלה: ה אכל תאנים
וענבים ורמונים מברך אחריהן שלש
ברכות דברי רבן נמליאד וחכ"א
ברכה אחת מעין שלש. רבי עקיבא
אומר אפילו אכל שלק והוא מונו
מברך אחריו שלש ברכות. השותה
מים לצמא אומר שהכל נהנה בדברו
רבי טרפון אומר בורא נפשות רבות:

אות למד מסכת סוכה פרק ד

לולב וערבה. ששה ושבעה. ההלל
והשמחה שמונה. סכה ונסוף
המים. שבעה. והחליל חמשה
וששה: ב לולב שבעה ביצר. יום
טוב הראשון של חג שחל להיות
בשבת. לולב שבעה. ושאר כל
הימים ששה: ג ערבה שבעה ביצר:

יום שביעי של ערבה שחל להיות בשבת * ע ר ב ה ש ב ע ה ו שאר כל הימים ששה: ר מצות לולב כיצד * יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת * (כל העם) מו ל י כ ין את לולביהם להר הבית מערב שבת * והחוננים מקבלין מהן * וסודרין אותן על גבי איצטבא * והוקנים מניחין את שקהן בדשכה * ומקמדים אותם לומר כד מי שמיניע לולבי בידו הרי הוא לו במתנה * למחר משכימין ובאין * והחוננים זורקים אותם לפניהם * והן מחטיפין ומבין איש את חברו * וכשראו בית דין שבאו לידי סכנה * התקינו שיהא כד אחד ואחד נוטל בביתו: ח מצות ערבה כיצד * מקום היה למשה מירושלים ונקרא מוצא * יורדין לשם ומלקטין משם מורביות ענפים גדולים גבוהים שערבה * ובאין וזוקפין

אותן בצדי המזבח וראשון כפופין על גבי המזבח תקעו והריעו ותקעו בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת * ואומר אגא יי הושיעה נא אגא יהודה הצדיקה נא * ר' יהודה אומר אני והו הושיעה נא * ואותו היום מקיפין את המזבח שבעה פעמים * בשעת פטירתן מה הן אומר ים * יופי קד ^{ענף} מזבח יופי לך מזבח * ר' אליעזר אומר ליהוקד מזבח (ליהוקד מזבח): ו כמעשהו בחול כד מעשהו בשבת * אלא שהיו מלקטין אותן מערב שבת ומניחים אותן בגניזות כלים כמין סכות של זהב כדו שלא וכמושו. ר' יוחנן בן ברזקה אומר חריות ^{ענפי דקל} שיל דקל היו מביאין וחובטין אותן בקרקע בצדי המזבח * ואותו היום נקרא יום חבוט חריות: ז מיד * התינוקות שומטין את לולביהן * ואוקלין

אתרוגיהן: ח ההלל והשמחה שמונה
 כיצד * מלמד שחייב אדם בהלל
 ובשמחה ובכבוד יום טוב האחרון
 של חג כשאר כל ימות החג * ספד
 שבעה כיצד * גמר מלאכול לא יתיר
 סבתו אבל מוריד את הכלים מן
 המנחה ולמעלה מפני כבוד יום טוב
 האחרון של חג: ט נסוד המים
 (שבעה) * כיצד * צלוחית של זרב
 מחוקת שדשה הוגים * היה ממלא מן
 השלוח * הגיעו לשער המים * תקעו
 והריעו ותקעו * עדה בכבשו פנה
 דשמאדו * ושני ספלים של כסף היו
 שם * רבי יהודה אומר של סיד היו *
 אלא שהיו משחרין פניהם מפני תיין *
 ומנקבין כמין שני חטמין דקין * אחד
 מעבה * ואחד דק * כדי שיהיו שניהם
 בדין בבת אחת מערבי של מים *
 מזרחי של יין * עירה של מים לתוד של

יין * ושד יין לתוד של מים יצא * רבי
 יהודה אומר * בלוג היה מנסך כל
 שמונה * ולמנסך אומרים לו הגבה
 ירך * שפעם אחת נסך אחד על גבי
 רגליו * ורגמוהו כל העם באתרוגיהן:
 י כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת *
 אלא שהיה ממלא מערב שבת חבית
 של זרב שאינה מקדשת * מן השדות *
 ומניחה בשבה * גשפכה או נתגדתה *
 היה ממלא מן הכיור * שהיין והמים
 המגלין * פסודים על גבי המזבח:

אות מ מועד קמן פרק ב

מי שהפך את זיתו ואירעו אבל או
 אונם * או שהטעוהו פועלים * טוען
 קורה ראשונה ומניחה לאחר המועד *
 ד"ר יהודה * ר' יוסי אומר זולף וגומר
 וגף כדרכו: ב וכן מי שהיה יינו בתוד
 הבור ואירעו אבל או אונם או
 שהטעוהו (פועלים) זולף וגומר וגף

כְּדַרְכּוֹ • דִּרְ יוֹסִי • ר' יְהוּדָה אָמַר
 עוֹשֶׂה לוֹ לְמוּדִים נִסְרִים ^{על עץ} בְּשִׁבִיל שְׂלֵא
 יַחְמִיץ • גַּם מְכַנִּים אָדָם פִּירוֹתָיו מִפְּנֵי
 הַגְּנָבִים • וְשׂוּלָה ^{מסיר מן המים} פִּשְׁתָּנוֹ מִן
 הַמְּשֵׁרָה בְּשִׁבִיל שְׂלֵא תֵאָבֵד וּבִלְבָד
 שְׂלֵא יִכּוּן אֶת מְדַאכְתּוֹ בְּמוֹעֵד • וְכִזְן
 אִם כּוֹנֵן מְדַאכְתָּן בְּמוֹעֵד יֵאָבְרוּ • ד'
 אֵין דּוֹקְחִין בְּתִים (אֲבָנִים) עֵבֶרִים
 וּבְהִמָּה אֵלֵא לְצוֹרֵךְ הַמוֹעֵד • אוֹ לְצוֹרֵךְ
 הַמוֹכֵר שְׂאִין לוֹ מֵה יֵאָכֵל • אֵין מִפְּנֵי
 מִבֵּית לְבֵית • אֲבָל מִפְּנֵי הוּא לְחֻצְרוֹ •
 אֵין מִבֵּיאִין כְּלִים מִבֵּית הָאוֹמֵן • אִם
 חוֹשֵׁשׁ לָהֶם מִפְּנֵי לְחֻצֵר אַחֲרָת • ה'
 מִחֲפִין ^{מכסין} אֶת הַקְּצִיעוֹת ^{תלנים שטוטמים בצהרם לנפש}
 בְּקֶשׁ • ר' יְהוּדָה אָמַר אֵף מֵעֵבִין •
 מוֹכְרֵי פִירוֹת כְּסוֹת וְכִלִּים • מוֹכְרִים
 בְּצַנְעָה לְצוֹרֵךְ הַמוֹעֵד • הַצִּידִין
 וְהַדְּשׁוּשׁוֹת ^{שטוטמים וכותשין מיטין לדיסא} וְהַנְּרוֹסוֹת
^{שטוטין גרסין על סוג} עוֹשֵׂין בְּצַנְעָה לְצוֹרֵךְ

הַמוֹעֵד • ר' יוֹסִי אָמַר הֵם הַחֲמִירוֹ
 עַל עֲצָמָן •

אות נון פרק שבת כא

נוֹטֵל אָדָם אֶת בְּנוֹ וְהָאֵבֶן בְּיָדוֹ •
 וְכִלְכִּלָּה ^{על} וְהָאֵבֶן בְּתוֹכָה •
 וּמִטְלָטְלִין תְּרוּמָה שְׂמֵאָה עִם הַטְּהוּרָה
 וְעִם הַחֹלִין • ר' יְהוּדָה אָמַר אֵף מֵעֲלִין
 אֶת הַמְּדַמֵּעַ ^{חולין שנתערבו} בְּאֶחָד וּמֵאָה • ב'
 הָאֵבֶן שֶׁעַל פִּי הַחֲבִית • מִטָּה עַל צִדָּה
 וְהִיא נוֹפֶלֶת • הֵיתָה בֵּין הַחֲבִיּוֹת •
 מִגְּבִיָּהּ וּמִטָּה עַל צִדָּה • וְהִיא נוֹפֶלֶת •
 מַעוֹת שֶׁעַד הַכֶּר • נוֹעֵר אֶת הַכֶּר • וְהֵן
 נוֹפְלוֹת • הֵיתָה עָלָיו לְשִׁלְשֵׁת • דְּבַר ^{על טיטוף}
 מִקְּנָחוֹ בְּסִמְרָשׁוּט • חֲתִיכָה ^{על צנר} הֵיתָה שֶׁל
 עוֹר • נוֹתְנִין עָלֶיהָ מִים עַד שֶׁתִּכְלָה •
 גַּם בְּשִׂא מִגְּבִיָּהּ מִן הַשִּׁלְחָן עֲצָמוֹת
 וְקִדְיָפִין • וּבִהֵ"א נוֹטֵל אֶת הַטְּבִלָּה
 בְּקָה וּמִנְעֵרָה • מֵעֲבִירִין מֵעַד הַשִּׁלְחָן
 פִּירוֹרִין פְּחוֹת מְכֻּוֹת • וְשֶׁעַר שֶׁל

אֲפֻנִים וְשַׁעַר עַד שָׁיִם . מִפְּנֵי שֶׁהוּא
מֵאֲכָל בְּהֵמָה . סָפוּג אִם יִשְׁלוּ עוֹר בֵּית
אֲחִיזָה . מִקְנָחִין בּוֹ וְאִם לֹא אֵין מִקְנָחִין
בּוֹ . (וְחֵכָא) בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ נִטְרָה
בְּשַׁבָּת . וְאֵינוּ מִקְבֵּל טוֹמְאָה :

אות סמך כריתות פרק ד

סָפֵק אֲכָל חֶלֶב . סָפֵק לֹא אֲכָל . וְאִמְרוּ
אֲכָל . סָפֵק יֵשׁ בּוֹ כְּשִׁיעוֹר . סָפֵק
שָׂאִין בּוֹ . חֶלֶב וְשׁוֹמֵן לְפָנָיו אֲכָל אֶת
אֶחָד מֵהֶן . וְאֵין יְדוּעַ אִיזָה מֵהֶן אֲכָל .
אֲשֶׁתוֹ וְאֶחָתוֹ עִמּוֹ בְּבֵית . שְׁנַיִם בְּאֶחָת
מֵהֶן . וְאֵין יְדוּעַ בְּאִיזוֹ מֵהֶן שְׁנַיִם . שַׁבָּת
וְיוֹם . טוֹב וְעָשָׂה מִקְּאֵכָה בְּאֶחָד מֵהֶן
וְאֵין יְדוּעַ בְּאִיזָה מֵהֶם עָשָׂה מִבֵּיא אֲשֶׁם
תְּלוּי . בְּכֶשֶׁם שֶׁאִם אֲכָל חֶלֶב וְחֶלֶב
בְּהֵעֵלֶם אֶחָד אֵינוּ חַיִּיב אֶלָּא חֲטָאת
אֶחָת . כֶּךָ עַל לֹא הוֹדַע שְׂדֵהֶן . אֵינוּ
מִבֵּיא אֶלָּא אֲשֶׁם אֶחָד . אִם הִירְתָהּ
יְדוּעַה בְּנִתִּים . כֶּשֶׁם שֶׁהוּא מִבֵּיא

חֲטָאת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד . כֶּךָ הוּא
מִבֵּיא אֲשֶׁם תְּלוּי . עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד .
כֶּשֶׁם שֶׁאִם אֲכָל חֶלֶב וְדָם וְנוֹתֵר וּפְגוּל
בְּהֵעֵלֶם אֶחָד . חַיִּיב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד .
כֶּךָ עַל לֹא הוֹדַע שְׂדֵהֶן מִבֵּיא אֲשֶׁם
תְּלוּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד . חֶלֶב וְנוֹתֵר
לְפָנָיו . אֲכָל אֶחָד מֵהֶם וְאֵין יְדוּעַ אִיזָה
מֵהֶם אֲכָל . אֲשֶׁתוֹ נָדָה וְאֶחָתוֹ עִמּוֹ
בְּבֵית . שְׁנַיִם בְּאֶחָת מֵהֶן וְאֵין יְדוּעַ
בְּאִיזָה מֵהֶן שְׁנַיִם . שַׁבָּת וְיוֹם הַכַּפּוּרִים
וְעָשָׂה מִקְּאֵכָה בֵּין הַשְּׁמֵשׁוֹת . וְאֵין
יְדוּעַ בְּאִיזָה מֵהֶם עָשָׂה . ר' אֶלִיעֶזֶר
מְחַיִּיב חֲטָאת וְר' יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר . א"ר
יוֹסִי לֹא נִחְלְקוּ עַל הָעוֹשָׂה מִקְּאֵכָה
בֵּין הַשְּׁמֵשׁוֹת שֶׁהוּא פְטוּר . שְׂאֵנִי אוֹמֵר
מִקְּצֵת מִקְּאֵכָה עָשָׂה מֵהַיּוֹם . וּמִקְּצֵתָהּ
לְמַחֵר . וְעַד מָה נִחְלְקוּ עַל הָעוֹשָׂה
בְּתוֹךְ הַיּוֹם . וְאֵין יְדוּעַ אִם בְּשַׁבָּת
עָשָׂה . וְאִם בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים עָשָׂה .

או על העושה • ואין ידוע מעין איזו
מלאכה עשה • ר' אליעזר ומחייב
חטאת • ורבי יהושע פומר • א"ר יהודה
פוטרו היה ר' יהושע את מאשם תלוי •
ג ר' שמעון שזורי • ור' שמעון אומר •
לא נחלקו על דבר שהוא משם אחד
שהוא חייב • ועל מה נחלקו על דבר
שהוא משום שני שמות • שר' אליעזר
מחייב חטאת • ור' יהושע פומר • א"ר
יהודה אפילו נתבון דלקט תאנים •
ולקט ענבים • ענבים ודקט תאנים
שחורות ולקט לבנות • דבנות ודקט
שחורות • רבי אליעזר מחייב חטאת •
ור' יהושע פומר • א"ר יהודה תמה אני
אם יפטר בה ר' יהושע • אם כן דמה
נאמר אשר חטא בה פרט למתעסק •

אות עיין מסכת שביעית פרק א

עד אימתי חורשין בשדה האילן ערב
שביעית • ובש"א כל זמן שהוא

יפה לפרי • ובה א"ע העצרת • וקרובין
דברי אלו להיות כדברי אלו • ב איזהו
שדה האילן • כל שדשה אילנות לבית
סאה אם ראויין לעשות כפר דבילה
של ששים מנה באיטלקי חורשים כל
בית סאה בשביקן • פחות מכאן אין
חורשין דהן אלא מלא האורה וסלו
חוצה לו • ג אחד אילן סרק • ואחד
אילן מאכל • רואין אותן כאדני הים
האנים • אם ראויין לעשות כפר דבילה
של ששים מנה באיטלקי חורשים כל
בית סאה בשביקן • פחות מכאן אין
חורשים דהן אלא דצר כן • ד היה
אחד עושה כפר דבקה ושנים אין
עושין או שנים עושין ואחד אינו עושה
אין חורשין דהן אלא דצר כן • עד
שיהיו משדשה ועד תשעה • היו
עשרה מעשרה ולמעלה ביועושין בין
שאינן עושין חורשין כל בית סאה

בשבילן * שנאמר בהריש ו ב בקציר
תשבות * אין צריך לומר חריש וקציר
של שביעית * אלא חריש של ערב
שביעית שהוא נכנס בשביעית וקציר
של שביעית שהוא יוצא למוצאי
שביעית * ר' ישמעאל אומר מה חריש
רשות אף קציר רשות * יצא קציר
העומר : ה שלשה אילנות של שלשה
אנשים הרי אלו מצטרפין וחורשין כל
בית סאה בשבילן וכמה יהא ביניהם *
רבן (שמעון בן) נמדיא אומר ברי
שיהא הבקר עובר בכ ליו : ו עשר
נטיעות מפוזרות בתוך בית סאה *
חורשין כל בית סאה בשבילן עד
ראש השנה * היו עשיות שורה
ומוקפות עטרה * ^{גדר סביב} אין חורשין
להם אלא לצרכן : זה נטיעות
והדרועים מצטרפין לתוך בית סאה *
רשבנא אבד עשרה דרועים לבית סאה

חורשין כל בית סאה עד ראש השנה :
ח עד אימתי נקראו נטיעות * ר' לעזר
בן עזריה אומר עד שיחולו * ר' יהושע
אומר בת שבע שנים * רע"א נטיעה
כשמה * איקן שנגמם ^{שנתד} והוציא
חדיפין * מטפח וקמטה בנטיעה *
מטפח וקמעה כאיקן * דברי רבי
שמעון :

אות פמס" פרה פרק ד

פרת הטאת ששחטה שלא לשמה *
קבל והזה שלא לשמה או לשמה
ושלא לשמה או שלא לשמה ולשמה
פסוקה * ר' אדיעור מכשיר * ושלא
רחץ ידים ורגלים פסוקה * ר' אדיעור
מכשיר * ושלא בכהן גדול פסוקה *
ר' יהודה מכשיר * ובמחוטר בנגדים
פסולה * ובכנדי לבן היתה נעשית :
ב שרפה הויז מנתה * או בשתי גתות *
או ששרף שתים בנת אחת פסוקה *

הנה ולא כיון כנגד הפתח פסולה *
 הנה מששית שביעית * וחזר והנה
 שביעית פסולה * משביעית שמינית *
 וחזר והנה שמינית כשרה : ג שרפה
 שדא בעצים * או בכר עצים * אפילו
 בקש או בגבכה כשרה * הפשיטה
 ונתחה כשרה * שחטה עד מנת
 לאכול מבשרה * ולשתות מדה
 כשרה * ר' אליעזר אומר אין מהשבה
 פוסלת בפרה : ד כל העוסקין בפרה
 מתחלה ועד סוף מטמאין בגדים *
 ופוסדים אותה במדאכה * אירע בה
 פסול בשחיטתה אינה מטמאה בגדים
 אירע בה בהזייתה * כד שעוסק בה
 לפני פסולה מטמא בגדים * לאחר
 פסולה * אינו מטמא בגדים * נמצא
 חומרה קילה * לעולם מועלין בה *
 ומרבין לה עצים * ומעשיה ביום
 ובכהן * המלאכה פוסדת בה עד

שתעשה אפר * והמלאכה פוסלת
 במים עד שיטילו את האפר :

אות צ מס" פרה פרק ט

צלוחית שנפל לתוכה מים כל שהן *
 ר' אליעזר או מר יזה שתי
 הזיות * וחכמים פוסלין * ירד לתוכה
 טד * ר' אליעזר אומר יניחנה בתמה
 והטל עודה * וחכמים פוסלים * נפל
 לתוכה משקין ומי פירות * יערה וצריך
 לנגב * דיו קומום וקנקנתום וכל דבר
 שהוא רושם * יערה ואינו צריך לנגב *
 ב נפל לתוכה שקצים ורמשים
 ונתבקעו * או שנתנו מראיהם
 פסולין * ח פו שית בין כד ובין כד
 פוסלת * מפני שהיא כשפופרת * ר'
 שמעון ור' אליעזר בן יעקב אומרים
 הדירה והכנה שבתבואה כשרים *
 מפני שאין בהם דחה : ג שתה מהן
 בהמה או תיה פסולין * כד העופות

פסולין • חויץ מן היונה מפני שהיא
 מוצצת • כל השרצים אינם פסולין •
 חויץ מן החולדה מפני שהיא מלקת •
 רבן גמליאל אומר אף הנחש • מפני
 שהיא מקיאה • ר' אליעזר אומר אף
 העכבר • ר' החושב עד מי חטאת
 לשתות • ר' אליעזר אומר פסול • ר'
 יהושע אומר כשיטה • א"ר יוסי ופמה
 דברים אמורים במים שאינם
 מקודשים • אבל במים המקודשין • ר'
 אליעזר אומר כשיטה • ר' יהושע
 אומר כשיטה ואם נגר כשר • ר'
 מי חטאת שנפסלו • לא יגבלם בטיט •
 שלא יעשה תקלה לאחרים • ר' יהודה
 אומר בטלו • פרה ששתתה מי חטאת
 בשרה טמא מעת לעת • ר' יהודה
 אומר בטלו במעיה • ו מי חטאת
 ואפר חטאת • לא יעכירם ובנהר
 ובספינה • ולא ישטם על פני המים •

ולא יעמוד בצד זה ויזרקם לצד זה •
 אבל עובר הוא במים עד צוארו •
 עובר הוא הטהור לחטאת • ובדיו כלי
 ריקם • הטהור לחטאת • ובמים
 שאינם מקודשין • זו אפר כשר
 שנתערב באפר מקלה • הולכין אחר
 הרוב לטמא • ואין מקדשין בו • רבי
 אליעזר אומר מקדשין בכלן • ח מי
 חטאת שנפסלו • מטמאין את הטהור
 לתרומה בידיו ובגופו • ואת הטהור
 לחטאת לא בידיו ולא בגופו • מטמא
 מטמאין את הטהור לתרומה • בידיו
 ובגופו • ואת הטהור לחטאת בידיו •
 אבל לא בגופו • ט אפר כשר שנתנו
 עד גבי המים • שאינן ראויין לקדש •
 מטמאין את הטהור לתרומה • בידיו
 ובגופו • את הטהור לחטאת לא בידיו
 ולא בגופו •

אות קוף מסכת מעילה פרק ד

קדשי המזבח מצטרפין זה עם זה
 למעיקה ולחייב עליהן משום
 פגול נותר וטמא • קדשי בדרק הבית
 מצטרפין זה עם זה • קדשי המזבח
 וקדשי בדרק הבית • מצטרפין זה עם
 זה למעיקה • ב המשה דברים בעזקה
 מצטרפין זה עם זה • הבשר והחלב
 והסלת והיין והשמן • וששה בתורה •
 הבשר והחלב והסלת והיין והשמן
 והקחם ה ת ר ו מ ה ו ת ר ו מ ת מ ע ש ר
 ו ת ר ו מ ת מ ע ש ר ש ל ד מ א י ח ח ל ק ה
 ו ת ב כ ו ר י מ • מצטרפין זה עם זה לאסור
 ולחייב עליהן את החומש • ג כ ל
 הפגולין מצטרפין זה עם זה • כל
 הנותרין מצטרפין זה עם זה • כל
 הנבדות מצטרפות זו עם זו • כל
 השרצים מצטרפין זה עם זה • דם
 השרץ ובשרו מצטרפין בכעדרשה •

כלל א"ר יהושע כל שטומאתו ושעורו
 שוין מצטרפין זה עם זה • טומאתו ולא
 שעורו ושעורו ולא טומאתו • לא
 טומאתו ולא שעורו • אינן מצטרפין
 זה עם זה • ד הפגול והנותר אין
 מצטרפין זה עם זה • מפני שהם שני
 שמות • השרץ והנבדה וכן הנבדה
 ובשר המת • אין מצטרפין זה עם זה
 לטמא אפילו בקד שבשניהם • האוכל
 שנשטמא באב הטומאה ושנשטמא בודר
 הטומאה • מצטרפין זה עם זה •
 לטמא בקל שבשניהם • ה כ ל
 האוכלין מצטרפין לפסול את הגויה •
 בכחצי פרס • במוזן שתי סעודות
 לערב • בכביצה לטמא טומאת
 אוכלין • בכגרוגרת להוצאת שבת •
 בכפותבת ביום הכפורים • כל
 המשקין מצטרפין לפסול את הגויה
 ברביעית • וכמלא דוגמיו ביום

הכפורים: והערלה וכלאי הפרס
מצטרפין זה עם זה ר' שמעון אומר
אינן מצטרפין הבגד והשק והשק
והעור והמפיץ מצטרפין זה
עם זה ר' שמעון אומר מפני שהן
ראוים לטמא מושב:

אות ר מס' חולין פרק יא

ראשית הגז נהג בארץ ובחוצה לארץ
בפני הבית ושלא בפני הבית
בחולין אבל לא במקדשין חומר
בזרוע ובקתיים ובקיבה מראשית
הגז שהזרוע והקתיים והקיבה
נוהגים בבקר ובצאן במרבה
ובמועט וראשית הגז אינו נוהג אלא
ברחלות ואינו נוהג אלא במרבה:
ב וכמה הוא מרבה בש"א שתי
רחלות שנאמר יחיה איש עגלת בקר
ושתי צאן ובה"א חמש שנאמר חמש
צאן עשויות ר' דוסא בן הרקינס

אומר חמש רחלות גזזות מנה (מנה)
ופרס * הוא חני מנה חלבות בראשית הגז *
וחכ"א חמש רחלות גזזות כל שהן *
וכמה הוא נותן לו משקל חמש סדעים
ביחודה * שהן עשר סדעים בגדיל *
מלובן ולא צואי * כדרי לעשות ממנו
בגד קטן * שנאמר תתן לו שיהא בו
כדרי מתנה * לא הספיק לתנו לו עד
שצבעו פטור * לבנו ולא צבעו חייב *
הלו קח גז צאנו של נכרי פטור
מראשית הגז * הלוקח גז צאנו של
חבירו * אם שיר המוכר * (המוכר)
חייב * לא שיר הלוקח חייב * היו לו
שני מינים שחופות ^{לא מחורות ולא לבנות} וקבנות
מכר לו שחופות * אבל לא לבנות *
זכרים אבל לא נקבות * זה נותן
לעצמו וזה נותן לעצמו:

אות ת מס' ברכות פרק ד

תבלת השחר * עד חצות * ר' יהודה

אומר עד ארבע שעות * תפלת
המנחה עד הערב ר' יהודה אומר עד
פלג המנחה * תפלת הערב אין לה
קבע * ושדמוספין כל היום * (ר' יהודה
אומר עד שבע שעות) : ב ר' נחוניא
בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית
המדרש וביציאתו * תפלה קצרה *
אמר לו מה מקום לתפלה זו אמר
להם בכניסתי אני מתפלל שלא תארע
תקלה עד ידי * וביציאתי אני נורתן
הודיה על חלקי : ג רבן גמדיא אומר
בכל יום מתפלל אדם שמונה עשרה *
ר' יהושע אומר מעין שמונה עשרה *
ר' עקיבא אומר אם שגורה תפלתו
בפיו יתפלל שמונה עשרה * ואם לאו
מעין שמונה עשרה : ד ר' אליעזר אומר
העושה תפלתו קבע אין תפלתו
תחננים * רבי יהושע אומר המהלך
במקום סבנה מתפלל תפלה קצרה

ואומר הושע השם את עמך את
שארית ישראל * בכל פרשת העבור
יהיו צרכיהם לפניך * ברוך אתה יהוה
שומע תפלה : ה היה רוכב על החמור
ורד * ואם אינו יכול לירד יחזיר את
פניו ואם אינו יכול להחזיר את פניו
יכוין את לבו כנגד בית קדש הקדשים :
ו היה יושב בספינה או בקרון או
באסדא יכוין את לבו כנגד בית קדש
הקדשים : ז ר' אלעזר בן עזריה אומר
אין תפלת המוספין אלא בחבר עיר
וחכ"א בחבר עיר ושלא בחבר עיר *
ר' יהודה אומר משמו כל מקום שיש
חבר עיר היחיד פטור מתפלת
ה מוספין :

עוד ראינו להציג פה משניות כפולות למי שיש בשמו
אותיות כפולות להשמות הנהוגים פה :
אות בית מס' שבת פרקה
במה בהמה יוצאה ובמה אינה יוצאה *
יוצא הנמל באפסר * חבל שקורים בני נהום

וּנְאָקָה כְּאֵלֶּה בְּחַטָּם וְלִבְדָּקִים חָמוֹד הַבַּיִת מֵעַד
 בְּפֶרֶם מְבִיא * רָסוּן מִלְּבַד וְסוּסִים בְּשִׁיר כְּמוֹן אֲנַעְדָה
 סִסְבִּי לְאֹרֹרִי וְכֹל בְּעֵלֵי הַשִּׁיר יוֹצְאִים בְּשִׁירֵי
 וְנִמְשָׁכִים בְּשִׁיר וּמְזִין עֲדִיהֶן וְשׁוֹבְדִין
 בְּמִקְוֵיָן : בְּחָמוֹד יוֹצֵא בְּמַרְדֵּי עַת
 כְּמוֹן אֲרִיב קָטוּן בְּזִמְנֵי שֶׁהִיא קְשׁוּרָה לִוִּי *
 זְכָרִים יוֹצְאִין לְבוֹבִין * עֹשֶׂה שְׁקוּמָרִין עַל הַזְכָּרוֹת
 רְחִלּוֹת יוֹצְאוֹת שְׁחִיזוֹת מֵאֲחֻזֵּי הָאֵלִים לְנַעֲלָם
 כְּבֹלוֹת כְּמוֹ נִכְכְּלֵי בְרוֹל מְקוּמָרִין הָאֵלִים לְעֵטָה וְכְבוֹנוֹת
 שְׁקוּמָרִים בְּגַד צִנְעָה לִידָהָם לְמִמּוֹד נִמְרָם הָעֵינִים יוֹצְאוֹת
 צְרוּרוֹת רַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר בְּכֻלָּן * חוּץ מִן
 הַרְחֵלִין הַכְּבוֹנוֹת רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
 עֵינִים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת קוֹסְרִין לֵאמֹר כִּיִּם בְּדִיִּסָן סֵל
 יִשְׁעָם הַמַּלְבֵּ לְאֹרֹן לְיֹבֵשׁ אֲבָל לֹא לְחֵלֶב : נ
 וּבַמָּה אֵינָה יוֹצֵאָה לֹא יוֹצֵא גָמֶל
 בְּמִטְוֵי שְׁלֵת חֲתִיכָה מִלְּבַד לֹא עֲקוּד שְׁקוּמָרִין יְדִיעָם ס
 רְגֵלִים וְדֹא רְגֵל שְׁקוּרִין יָדוּ עַל אֲרֻשׁוֹ וְכֵן שָׂאֵר כָּל
 הַבְּהֵמוֹת * לֹא יִקְשׁוּר גָּמְלִים זֶה בְּזֶה
 וַיִּמְשׁוּךְ * אֲבָל מִכְּנִים חֲבָדִים קְתוּךְ

יָדוּ וַיִּמְשׁוּךְ וּבִלְבַד שְׁלֵא יִכְרוּךְ : ד
 אֵין חָמוֹד יוֹצֵא בְּמַרְדֵּעַת בְּזִמְנֵי שְׁאֵינָה
 קְשׁוּרָה לִוִּי וְלֹא בְּזִמְנֵי אֶף עַד פִּי שְׁהוּוּ *
 פְּקוּק וְלֹא בְּסֵלָם שְׁבַצוּ אֲרוֹ וְלֹא
 בְּרִצְעָה שְׁבַרְגְּלוֹ וְאֵין הַתְּרַנְגוּלִים
 יוֹצְאִין בְּחֹשֵׁיִן וְלֹא בְּרִצְעוֹת
 שְׁבַרְגְּלוֹת הֵם וְאֵין הַזְכָּרִים יוֹצְאִין
 בְּעִנְיָה שֶׁתַּחַת הָאֵלִים שְׁלֵהֶן וְאֵין
 הַרְחֵלִים יוֹצְאוֹת חֲנוּנוֹת מִסְמִיךְ בְּמוֹטֵם הַבְּהֵמָה ע
 מִמּוֹ חֲנוּן וְאֵין הָעֵגֶל יוֹצֵא בְּנִימוֹן דְּבַר מִלְּבַד וְלֹא
 פָּרָה בְּעוֹר הַקּוֹפֵד וְלֹא בְּרִצְעָה שְׁבִין
 קַרְנֵיהֶם פָּרְתוֹ שֶׁל רַבִּי אֲדֵעוֹר בֶּן עִירִיָּה
 הֵיתָה יוֹצְאָה * בְּרִצְעָה שְׁבִין קַרְנֵיהֶם
 שְׁלֵא בְּרִצּוֹן חֲכָמִים :

אות ד זכחים פרק יא

דָּם חֲטָאֵת שְׁנֵתוּ עַל הַבְּגָד * הָרִי זֶה
 טְעוֹן כְּבוֹס אֶף עַד פִּי שְׁאֵין הַכֶּתֶב
 מְדַבֵּר * אֲדָא בְּנֵא כְּלוֹת * שְׁנֵאמֵר
 בְּמִקְוֵי קְרוֹשׁ תֵּאכְל * אַחֲרַי הַנְּאָכְלָת *

ואחד הפנימית מעונות כבוס *
 שנאמר תורת החטאת * תורה אחת
 לכל החטאות * בחטאת פסולה אין
 דמה מעון כבוס * בין שהיה לה שעת
 הכושר * בין שלא היה לה שעת
 הכושר * איזו היא שהיה לה שעת
 הכושר * שקנה * ושנטמאת * ושיצאתה
 ואיזו היא שלא היה לה שעת הכושר *
 שגשחה חויז קזמנה * וחויז למקומה *
 ושקבלו פסולין וזרקו את דמה * נתו
 מן הצואר על הבגד אינו מעון כבוס *
 מן הקרן ומן היסוד אינו מעון כבוס *
 נשפך על הרצפה ואספו * אינו מעון
 כבוס * (אינו מעון כבוס) * אלא הדרם
 שנתקבל בכלי * וראוי להזיח * נתו על
 העור * עד שאהו פשט * אינו מעון
 כבוס * משהופשט מעון כבוס ד"ר
 יהודה * ר' אליעזר אומר אף
 משהופשט * אינו מעון כבוס אלא

מקום הדרם * ודבר שהוא ראוי לקבל
 טומאה * וראוי לכבוס * דאחד הבגד *
 ואחד השק * ואחד העור * מעינין כבוס
 במקום קדוש * ושבירת כלי חרס
 במקום קדוש * ומריקה ושטיפה בכלי
 נחשת במקום קדוש * זה חומר
 בחטאת מקדשי קדשים * הבגד
 שיצא חויז לקדעים * נכנס ומכבסו
 במקום קדוש נטמא חויז לקדעים *
 קורעו ונכנס ומכבסו במקום קדוש *
 כלי חרס שיצא חויז לקדעים * נכנס
 ושוברו במקום קדוש * נטמא חויז
 לקדעים * נוקבו ונכנס ושוברו במקום
 קדוש * כלי נחשת שיצא חויז
 לקדעים נכנס ומזרקו ושופו במקום
 קדוש * נטמא חויז לקדעים פוחרתו
 ונכנס ומזרקו ושופו במקום קדוש *
 ואחד שבשד בו * ואחד שעירה
 שתוכו רותח * אחד קדשי קדשים *

ואחד קדשים קלים • טעונין מריקה
 ושטיפה • ר' שמעון אומר קדשים
 קלים אינן טעונין מריקה ושטיפה • ר'
 טרפון אומר אם בשל בו מתחת
 הרגל בשל • בו את כל הרגל • וחכ"א
 עד זמן אכילה • מריקה ושטיפה •
 מריקה במריקת הכוס • ושטיפה
 בשטיפת הכוס • מריקה בחמין •
 ושטיפה בצונן • והשפור והאסקלה
 מגעין בחמין • ח בשל בו קדשים
 וחולין • או קדשי קדשים וקדשים
 קלים • אם יש בהן בגותן טעם הרי
 הקליסנאכלים כחמורים • ואינן טעונין
 מריקה ושטיפה • ואינן פוסלין במגע •
 רקיק שנגע ברקיק • וחתיקה בחתיקה •
 לא גד הרקיק ולא גד החתיקות
 אסורין • אינו אסור אלא מקום שבלע •

אותה מסכת ערכין פרק א

הכל מעריכין ונערכין • נודרים ונדרים

כהנים ולויים וישראלים נשים ועבדים •
 טומטום ואנדרו גיגום • נודרים ונדו ימי
 ומעריכין אבל לא נער כין • שאינו
 נערך אלא זכר ודאי • ונקבה ודאית •
 חרש שוטה וקטן נדרין ונערכין • אבל
 לא נודרין ולא מעריכין • מפני שאין
 בהם דעת • פחות מבן חדש נדר אבל
 לא נערך • ב הנכרי ר' מאיר אומר
 נערך אבל לא מעריך • ר' יהודה אומר
 מעריך אבל לא נערך • זה וזה מודים
 שנודרין ונדרין • ג הגוים והזצא
 דיהרג • לא נדר ולא נערך • ר' חנניא
 בן עקיבא אומר נערך • מפני שדמיו
 קצובים • אבל אינו נדר מפני שאין
 דמיו קצובים • ר' יוסי אומר נדר
 ומעריך ומקדיש • ואם הזיק חייב
 בתשלומין • ד האשה שהיא יוצאה
 דיהרג • אין ממתניין לה עד שתלד •
 ושבה עד המשבר ממתניין לה עד

שתלך האשה שנהרנה נהנין בשערה
בהמה שנהרנה אסורה בהגיה :

אות זיין מס' עוקצים פ' ב

זתים שבבשן במרפיהן • טהורין לפי
שדא בבשן אדא למראה בשות
של קשות והנין שקדה טהורה ר' יהודה
אומר כל זמן שהיא לפני התגר טמאה :
ב כל הנקעונין מיטמאות ומטמאות •
ולא מצטרפות • גלעינה שד רוטב אף
על פי שיוצאה מצטרפת ושל יבשה
אינה מצטרפת • דפיכך חותל של
יבשה מצטרף • ושד רוטב אינו
מצטרף • גלעינה שמקצתה יוצאה
שכנגד האוכל מצטרף • עצם שיש
עליו בשר • שכנגד האוכל מצטרף •
היה עליו מצד אחד ר' ישמעאל
אומר רואין אותו כאלו הוא מקופו
בטבעת • וחכ"א שכנגד האוכל
מצטרף כגון הסיאה והאזוב והקורנית

ג הרמון והאבטיח שנימוק ^{סנתוסוס}
מקצתו אינו מצטרף שדם מכאן
ומכאן ונימוק מן האמצע אינו מצטרף
הפיטמא ^{מין 77} של רמון מצטרפת •
והנין שלו אינו מצטרף • ר' אדיעור
אין מר אף המסרק טהור : ד כל
הקליפין מיטמאות ומטמאות
ומצטרפות • ר' יהודה אומר שדשה
קליפין בבצל • הפנימית בין שלימה
בין קדורה מצטרפת • האמצעית
שלימה מצטרפת וקדורה ^{מקובה} אינה
מצטרפת • והחיצונה בין כד ובין כד
טהורה : ה המחטף קבשד אף על פי
שלא מירק אינו חבור • לכבוש
ודשלוך ולהניח עד השלחן חפור •
חתחיל לפרק אוכל שהתחיל בו אינו
חבור • האגוזים שאמנן • ^{סגלן וחנן וס צוס}
והבצלים שחמרן • הרי אלו חבור •
התחיל לפרק באגוזים • ולפקד

בבצלים אינו חבור האגוזים והשקדים
 חבור עד שירפם: וביצה מגולגלת
 עד שיש קנה ^{למים קנה} ויש דוקה עד
 שירפם ^{סימון קליפתו} עצם שיש בו מוח חבור
 עד שירפם הרמון שפרדו חבור
 עד שיקיש ^{סיכה בקנה} עליו בקנה פיוצא
 בו שלד הכובסין והבגד שהוא תפור
 בכדאים חבור עד שיתחיל להתיר:
 ועל ירקות ירוקים מצטרפין ודבנים
 אינם מצטרפין רבי אדעזר בר צדוק
 אומר הלבנים מצטרפין בפרוב מפני
 שהן אוכל ובהזרין מפני שהן
 משמרין את האוכל: ח עלי בצלים
 ובני בצלים אם יש בהן ריר משתערין
 בכמות שהן אם יש בהן חלד ממעך
 ח ^{עשים רכות כמו סגוג} ח ^{עשים רכות כמו סגוג} ח
 משתערת בכמות שהיא אם יש בה
 חלד ממעך את חלקה בשר העגל
 שנתפח ובשר זקנה שנת מעט

משתערין בכמות שהן: ט קשות
 שנמטה בעציץ והגריקה ויצאת חוץ
 לעציץ מהורה א"ר שמעון מה שיבה
 ליטהר אלא הטמא בטומאתו
 והטהור יאכל: י כלי גללים וכלי
 אדמה שהשרשים יכולין לצאת בהן
 אינם מכשירים את הזרעים עציץ
 נקיב אינו מכשיר את הזרעים
 ושאינו נקיב מכשיר את הזרעים
 כמה הוא שיעורו של נקב כדי שיוצא
 בו שורש קטן מדאהו עפר עד שפתו
 הרי הוא כמבדא שאין לה קוביו:

אות ערכין סרק ג

יש בערכין להקל ולהחמיר בשדה
 אחוזה להקל ולהחמיר בשור
 המועד שהמית את העבד להקל
 ולהחמיר באונס ובמפתה ובמוציא
 שם רע להקל ולהחמיר יש בערכין
 להקל ולהחמיר כיצד אחד שהעריך

את הנאה שבישראל ואת הכעור
 שבישראל נותן חמשים סלע ואם
 אמר הרי דמיו עדי נותן את שווי
 בשדה אחוזה להקלו דחמיר
 ביצד אחד המקריש בחולת המחוז
 סביבות העיר ואחד המקדיש בפרדסות
 סביבות ^{מקום} נותן בורע חומר
 שעורים חמשים שקל כסף ובשדה
 מקנה נותן את שווי ר' אליעזר אומר
 אחד שדה אחוזה ואחד שדה מקנה
 מה בין שדה אחוזה לשדה מקנה
 אלא שבשדה אחוזה נותן חומש
 ובשדה מקנה אינו נותן חומש
 בשורה מועד שהמית את העבד
 להקלו ולהחמיר ביצד אחד שהמית
 את הנאה שבעבד גם ואת הכעור
 שבעבדים נותן שלשים סלע המית
 בן חורין נותן שווי חבל בזה ובזה
 משלם נזה שקם ד באונס ובמפתח

להקלו ולהחמיר ביצד אחד שאנס
 ופתח את הגדולה שבכהונה ואת
 הקטנה שבישראל נותן חמשים סלע
 והבשת והפגם הכל לפי המביש
 והמתביש ה במוציא שם רע להקלו
 ולהחמיר ביצד אחד שהוציא שם
 רע עד הגדולה שבכהונה ועד
 הקטנה שבישראל נותן מאה סלע
 נמצא האומר בפיו חמור מן העושה
 מעשה שכן מצינו שלא נחתם גזר
 דין על אבותינו במדבר אלא על
 לשון הרע ש נאמר וינסו אותי זה
 עשר פעמים ולא שמעו בקולי :

אות מ שבת פרק ה

מפנין אפילו ארבע וחמש כופות
 של תבן ושל תבואה מפני
 האזרחים ומפני בטול בית המדרש
 אבד לא את האוצר מפנין תרומה
 שהורה ודמאי ומעשר ראשון

שנשלה תרומתו ומעשר שני והקדש
 שנפדו והתורמוס היבש מפני
 שהוא מאכל לעניים אבל לא את
 השביל ולא את מעשר ראשון שלא
 נשלה תרומתו ולא את מעשר שני
 והקדש שלא נפדו ולא את הקוף
 ולא את החרדל רבן שמעון בן
 גמליאל מתיר בקוף מפני שהוא
 מאכל עורבין: כחבילי ^{אגדת} קש
 וחבילי עצים וחבילי זרדים עני ^{הזקן} להש
 אם התקינן למאכל בהמה מטלטלין
 אותן ואם לאו אין מטלטלין אותן
 כופין את הפסל לפני האפרוחים כדי
 שיעדו ויורדו תרנגולות שברחה
 ויחין אותה עד שתכנס מרדין עגלן
 וסייחין ברשות הרבים אשה מרדה
 את בנה א"ר יהודה אימתי בזמן
 שהוא נוטל אחד ומניח אחד אבל
 אם היה גורר אסור: גאון מילדין את

הבהמה ביום טוב אבל מסעדין
 ומילדין את האשה בשבת וקורין
 לה חכמה ממקום למקום ומחללין
 עליה את השבת וקורין את הטבור
 רבי יוסי אומר אף חותכין וכר צרכי
 מילה עושין בשבת:

אות שין נשמט ממקומו וראינו להציגו פה שביעית פד
 שלש ארצות לשביעית כל שהחזיקו
 עולי בבל מארץ ישראל ועד
 כזיב לא נאכר ולא נעבד וכל
 שהחזיקו עולי מצרים מכזיב ועד
 הגהר ועד אמנה נאכר אבל לא נעבד
 מן הגהר ומאמנה ולפנים נאכר
 ונעבד: בעושין בתלוש בסוריא אבל
 לא במהוברי דשנים וזרין ודורכין
 ומעמרין אבל לא קוצרין ולא בוצרין
 ולא מוסקין כלל אר"ע כל שפיוצא
 בו מותר בארץ ישראל עושין אותו
 בסוריא: ג בצלים שירדו עליהם

נשמים וצמחו * אם היו העלין שלהן
שחורין אסורין * הוריקו הרי אלו
מותרין * רבי חנינא בן אנטיגנוס
אומר אם (אינם) יכולין להתלש
בעלין שלהן אסורין * וכנגד בן מוצאי
שביעית מותרין * ד מאימתי מותר
אדם לקח ירק במוצאי שביעית
משיש עשה פיוצא בו * עשה הפכיר
הותר האפיל * רבי התיר לקח ירק
במוצאי שביעית מיד * ה אין מוציאין
שמן שרפה ופירות שביעית מהארץ
לחוצה לארץ * אר"ש שמעתי בפירוש
שמוציאין מסוריא ואין מוציאין לחוצה
לארץ * ו אין מביאין תרומה מחוצה
לארץ לארץ * אר"ש שמעתי בפירוש
שמביאין מסוריא ואין מביאין מחוצה
לארץ :

אות שין כפול ברכות פ"ז

שלשה שאכלו כאחד חייבין לזמן .

אכל דמאי ומעשר ראשון שנמלה
תרומתו * ומעשר שני והקדש שנפדו
והשמש שאכל כזית והפותי מוזמנין
עליהם * אבל אכל טבל ומעשר ראשון
שלא נמלה תרומתו * ומעשר שני
והקדש שלא נפדו והשמש שאכל
פחות מבזית והגכרי אין מוזמנין
עליהם : ב נשים ועבדים וקמנים אין
מוזמנין עליהם * עד כמה מוזמנין עד
כזית ר' יהודה אומר עד כביצה : ג
ביצד מוזמנין בשלשה אומר גברך *
בשלשה והוא אומר ברכו * בעשרה
אומר גברך ללהינו * בעשרה והוא
אומר ברכו * אחד עשרה ואחד עשרה
רבוא * במאה אומר גברך ליי אלהינו *
במאה והוא אומר ברכו * בארבע אומר
גברך ליי אלהינו * אלהי ישראל *
בארבע והוא אומר ברכו * ברבוא
אומר גברך ליי אלהינו אלהי ישראל

אלהי הצבאות יושב הכרובים ברבוא
 והוא אומר ברכו בענין שהוא מברך
 כד ענין אחריו ברוך יי אלהינו אלהי
 ישראל אלהי הצבאות יושב הכרובים
 על המזון שאכלנו * ר' יוסי הגלילי
 אומר לפי רוב הקהל הן מברכין *
 שגא' במקהלות ברכו אלהים והנה
 ממקור ישראל א"ר עקיבא מה מצינו
 בבית הפנסת אחד מרובין ואחד
 מועטין אומר ברכו את יי * ר' ישמעאל
 אומר ברכו את יי המבורך * ד' שלשה
 שאכלו באחת אינן רשאים לחלק *
 וכן ארבעה וכן חמשה ששה גחלקין
 עד עשרה * ועשרה אינן גחלקין עד
 שיהיו עשרים * ה' שתי חבורות שהיו
 אוכלות בבית אחד * בזמן שמקצתן
 רואין אלו את אלו הרי אלו מצטרפין
 לזמן * ואם לאו אלו מזמנין לעצמו
 ואלו מזמנין לעצמן * ואין מברכין על

היין עד שיתן לתוכו מים * דברי ר'
 אליעזר וחכמים אומרים מברכין *

זוהר

ויקראו ימי ישראל למות * אומר רבי
 יהודה ווי ק'עלמא דהא בני
 נשא לא חמאן ולא שמעין וקא ידעין *
 דהא פל יומא ויומא קלא דכרוזא
 אשתמע במאתן וחמשין עלמין * תנא
 עלמא חדא אשתמודע לעילא * וכד
 פרוזא נפיק ההוא עלמא מודעעא
 ומתחדחא * נפקי תרין צפרין
 דאסתלקו מההוא עלמא דמדוריהון
 תחות איקנא דחיון דחיי ומותא ביה *
 נפקא חד צפורא לסטר דרומא * וחד
 צפורא לסטר צפונא * וחד צפורא כד
 גהיר יממא * וחד כד אתחשך יממא *
 כל חד וחד קרי ומכרוזא מה דשמעין
 מההוא כרוזא * דבתר בעי לאסתלקא
 לאתרייהו * ומשתמי רגלייהו

בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא וּמִתְלַבְרֵן
 בְּנִייהָ עַד וְדָא תַּפְּלִיג לִידְיָא • כִּד
 אֲתַפְּלִיג לִידְיָא כְּרוּזָא קְרִי וְכַצְּפִירִים
 הָאֵחָזוֹת בְּפַח כְּהֵם יֻקְשִׁים כְּנֵי הָאָדָם:
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּשַׁעְתָּא דְּמִתְלַבְרֵן
 רַגְלוֹי דְּבְנֵי נֶשְׂא וְיוֹמוֹי אֲתַקְרִיבוּ
 הֵהוּא יוֹמָא אֲתַקְרִי יוֹם יִי לְאֲתָבָא
 רוּחִיהָ לִיהָ • תְּנָא בְּהֵהוּא שַׁעְתָּא פְּקִדָּא
 הֵהוּא כְּתָרָא קְדִישָׁא עַל רוּחִיהָ • וּמֵאן
 אִיהוּ דְּכְתִיב יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שְׂבָעִים
 שָׁנָה וְהוּא כְּתָרָא שְׂבִיעָא דְּכּוֹלָא •
 וְאֵם מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה קָאֲתִי כְּתִיב
 וְאֵם בְּגְבוּרוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה דְּכְתָרָא
 דְּגְבוּרָה תְּמִינָא הֵינִי מִכָּאן וְדִהֲלָאָה
 לִית אֲתֵר לְאֲתַמְשֵׁךְ כְּמָה דְּאֵת אָמַר
 וְדִהֲבָם עַמֵּל וְאִין בְּאֲתֵר דְּלֵא הֵינִי
 יְסוּדָא • בְּנִינָא לָא אֲתַקְיִים:
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה זְכָאִין אֵינִן צְדִיקָא
 כִּד כּוֹדֶשָׁה בְּרִידָה הוּא בְּעָא לְאֲתָבָא

רוּחִיהָ לִיהָ וְלִשְׂאָבָא הֵהוּא רוּחָא
 בְּנִייהָ דְּתַנְיָא בְּשַׁעְתָּא דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִידָה
 הוּא בְּעָא לְאֲתָבָא רוּחִיהָ לִיהָ אִי זְכָאָה
 הוּא הֵהוּא רוּחָא מַה כְּתִיב וְהַרְוִיחַ
 תְּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה • וְאִי
 לָא אֲשַׁתְּכַח זְכָאָה וְוִי קִהְהוּא רוּחָא
 דְּבָעִי לְאִסְתַּחָאָה בְּנוֹרָא דְּדִלִיק
 וְלֵאֲתַתְּקֵנָא בְּנִין לְאֲשַׁתְּאָבָא בְּנוֹפָא
 דְּמִדְכָּא • וְאִי לָא אֲתַתְּקֵנַת וְוִי קִהְהוּא
 רוּחָא דְּמִתְגַּלְגַּלָּא כְּאֲבָנָא בְּקוֹסְפִיתָא •
 דְּכְתִיב וְאֵת נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ יִקְדַּעְנָה
 בְּתוֹךְ כֶּף הַקֶּלֶע • תְּנָיָא אִי הֵהוּא רוּחָא
 זְכִי כְּמָא טְבִין בְּנִינִין לִיהָ בְּהֵהוּא עֲלֵמָא
 דְּכְתִיב עֵין לֹא רֵאתָה אֱלֹהִים זֹכְרָתְךָ
 יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לֹו:

אָמַר רַבִּי יוֹסִי כִּד הֵהוּא כִּד נֶשׁ
 אֲתַקְרִיבוּ יוֹמוֹי תְּקִתִין יוֹמִין
 מְכַרְיוֹן עֲדוֹי בְּעֵלְמָא • וְאֲפִירוּ צְפִירֵי
 שְׁמָיָא מְכַרְיוֹן עֲדוֹי • וְאִי זְכָאָה הוּא

תלתין יומין מבריוון עלוי בין צדוקיין
 בנגתא דערן * תנא כל אינון תלתין
 יומין נשמתיה נפקת מניה בכד ליליא
 וסלקת וחמאת דוכתיה בכהוא עלמא
 וכהוא בג לא ידע לא אשנח ולא שדיט
 בנשמתיה כד אינון תלתין יומן כמה
 דהוה בקדמותא * דכתיב אין אדם
 שדיט ברוח לכלוא את הרוח ונו *
 אמר רבי יהודה מכד שראן אינון
 תלתין יומין צדמא דבר נש אתחשך
 ודיוקנא דאתחוי בארעא אתמנערת *
 רבי יצחק הוה יתיב יומא חד אפתחא
 דרבי יהודה והוה עציב * נפק
 רבי יהודה אשכחיה לתרעיה דהוה
 יתיב ועציב ואמר ליה מאן יומא דין
 משאר יומין * אמר ליה אתינא לנגדך
 למבעי מנד תלת מדין חד דכד תימא
 מלי דאורייתא ותדבר מאינון מלין
 דאנא אמינא דתימא דזו משמי בגין

לא דכרא שמי וחד דתזמי ליוסף ברי
 באורייתא וחד דתיזיל דקברי כל
 שבעה יומין ותבעי בעותיד עלי * אמר
 ליה מנין לה אמר ליה הא נשמתו
 אסתלקת מני בכל ליליא * ולא אנהיר
 לי בחדמא כמה דהוה בקדמותא *
 ועוד דבר אנא מצדינא ומטינא
 לשומע תפלה אשנחנא בצולמהדילי
 בכותלא וקא חמינא ליה * ואמינא
 דהואיל וצדמא אתעבר ולא אתחוי *
 דהא ברווא נפיק ופריו * דכתיב אך
 בצלם יתהלך איש * כל זמנא דצודמא
 דבר נש קאיתעבר מניה יתהקד איש
 ורוחיה את קיי מא בנייה אתעבר
 צודמא דבר נש וקא אתחוי אתעבר
 מהאי עדמא * אמר ליה ומהבא *
 דכתיב כי צל ימינו עלי ארץ * אמר
 ליה כל אלן מדין דאת בעי עבידנא *
 אבל בעינא מינד דבהוה עלמא

תבריר דוכתאי גבך כמה דהוינא
 בהאי עלמא • בכה רבי יצחק ואמר
 במטו מנך דלא תתפרש מנאי כל
 אדין יומין • אלו לגבי דרבי שמעון •
 אשכחיהו דהוה לעי באוריתא • וקרי
 עינוי רבי שמעון • וחמא דרבי יצחק
 וחמא למלאך המות דרהיש ורקיד
 קמיה • קם רבי שמעון אחיד בידיה
 דרבי יצחק • אמר גוזרנא מאן דרגיל
 למיעד יעול ומאן דלא רגיל למיעל
 לא יעול • עאלו רבי יצחק ורבי יהודה •
 וקטיר מלאך המות דבר אשנח רבי
 שמעון וחמא דעד כען לא מטא עדנא •
 דהא עד תמנא שעתו דיומא הוה
 זמנה אותביה קמיה רבי שמעון והנה
 לעי ליה באוריתא •

אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריר
 תיב אפתחא ומה דתחמי לא
 תשתעי בהדיה • ואי יבעי למיעאל

הכא אומי אומאה דלא ליעול •
 אמר רבי שמעון לרבי יצחק • חמית
 דיוקנא דאבוך יומא דא או לא
 דהא תנינן בשעתא דבר נש אסתלק
 מעלמא • אבוי וקרובוי משתכחין תמן
 עמיה וחמא לן ואשתמדע לן • וכל אינון
 דהוה מדוריה גבייהו בהווא עלמא
 בדרגא חד כלהו מתכנשי ומשתכחי
 עמיה ואזלין עם נשמתיה עד אתר
 דתשרי באתריה • אמר עד כען לא
 חמינא • אדהכי קם רבי שמעון ואמר
 מארי דעלמא אשתמודע רבי יצחק
 דנבן ומאינון שבעה עינין דהכא הוא
 הא אחידנא ביה והב לי • נפק קלא •
 ואמר כורסייא דמאריה קריבא
 בגדפוי דרבי שמעון הא דידך הוי •
 ועמד תייתיה בזמנא דתיעול למשרי
 בכורסיך •
 אמר רבי שמעון ודאי אדהכי חמא

רבי אלעזר דהוה אסתלק מלאך
 המות ואמר לית קופטרא דטיפסא
 באתר דרבי שמעון בן יוחאי שכיח
 אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה
 עיל הב ואחיד ביה ברבי יצחק דהא
 חמינא ביה דמסתפי עאל רבי אלעזר
 ואחיד ביה ורבי שמעון אהדר אנפיה
 ודעי באורייתא נייס רבי יצחק וחמא
 לאבוי אמר ליה ברי זבאה חילקך
 בעלמא דין ובעלמא דאתי דהא בין
 טרפי איקנא דתני בגנתא דעדן
 אתוהיב אילנא רבא ותקופי בתרין
 עדמין רבי שמעון בן יוחאי הוא דהא
 הוא אחיד לך בענפוי זבאה חילקך
 ברי אמר ליה אבא מה אנא הרתם
 אמר ליה תלת יומין הוו דחפו אדרא
 דמשכבך ותקיננו לך פוין פתיחן
 לאנהרא לך מארבע סטרין דעלמא
 ואנא חמינא דוכתך וחדנא ואמינא

זבאה חילקך ברי בר דער פען ברך
 לא זכי באורייתא והא השתא הוו
 זמנין למיתי נבך תריסר צדיקיא
 דחברייא ועד ההוינא נפקי אתער
 קלא בכלהו עלמין מאן חברין
 דקיימין הכא אתעטרו בניניה דרבי
 שמעון שאדתא שאיד ואתוהיב ליה
 ולא דא בקהודוי דהא שבעין דוכתי
 מתעטרן הכא דיקה וכל דוכתא
 ודוכתא פתיחן פתיחן לשבעין עדמין
 וכל עלמא ועלמא אתפתח לשבעין
 דהיטין וכל דהיטא ודהיטא אתפתח
 לשבעין בתרין עדאין ומתמן
 אתפתחו ארחין לעתיקא סתימאד
 דכולא למחמי בההיא נעימותא
 עדאה דנהרא ומחניא לפולא כמח
 דאת אמר לחוות בנועם ולבקר
 בהיכלו מהו ולבקר בהיכלו היינו
 דכתיב בכל ביתי נאמן הוא אמר

ליה • אבא כמה זמנא יהיבו לי בהאי
 עלמא • אמר ליה • לית לי רשותא ולא
 מודעי ליה לבר נש • אבל בהלוקא
 רבא דרבי שמעון תהא מתקן פתוריה
 כמה דאת אמר צאינה וראינה בגנות
 ציון במקדש שלמה בעטרה שעטרה לו
 אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו :

חלק א דף ר"ח ע"ב

תניא בשעתא דנפק נשמתיה דבר נש
 אזלין בדהו קריבוי וחברוי
 דההוא עלמא עם נשמתיה • ומחייין
 ליה אתרא דעדונא ואתרא דעונשא •
 אי זכאה הוי חמי דזכתיה וסליק
 ויטיב ואתעדן בעדונא עקאה דההוא
 עלמא • ואי לא הוי זכאה אשתארת
 ההוא נשמתא בהאי עלמא עד
 דאטמיר גופא בארעא • כיון דאטמר
 כמה גרדינין דגמוסין אחדן ביה עד
 דמטא לדומה ועאלין ליה במדורוי

דגיהנם • אמר רבי יהודה כל שבעה
 יומין נשמתא אזלא מביתיה לקבריה
 ומקבריה לביתיה ואתאבלת עדוי
 דגופא • דכתיב אך כשרו עדיו יכאב
 ונפשו עליו תאכל אזלא ויתכא
 בכיתיה חמי לכלהו עציבין ומתאכלא
 תנא בתר שבעה יומין גופא הוי כמה
 דהויה ונשמתיה עאלת לדזכתה
 עאלת למערתא דכפלתא חמאת מה
 דחמאת ועאלת לאתר דעאלת עד
 דמטאת לגן עדן וערעת לברוכים
 ושנן דחרבא די בגן עדן דלתתא • אי
 זכאה היא דתיעול עאלת :

תאנא ארבע סמיכין זמינין וחד דיוקנא
 דגופא בידיהו מתלבשא ביה
 בחדותא • ויטיבת בההוא מדורא דגן
 עדן דלתתא • עד זמנא דאתגור עליה
 לבתר ברוזא קריי • ועמודא דתלת
 גווגי אודמן ובהוא עמודא אתקרי

מכון הר ציון * דכתיב וברא יי על
מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם
ועשן וגו * סלקא בההוא עמודא
לפתחא דצדק דציון וירושלים ביה
אי זכי לסלקא יתיר טב חולקיה
ועד ביה לאתדבקא בגו גופא דמלכא
ואי לא זכי לסלקא יתיר כתיב והיה
הנשאר בציון והגותר בירושלים
קדוש יאמר לו * ואי זכי לסלקא יתיר
זכאה הוא דזכי ליקרא דמלכא
ולאתעדנא בעדונא עלאה דלעילא
מאתר דאקרי שמים * דכתיב אז
תתענג על יי * על יי דיקא זכאה
חולקיה דמאן דזכי לחסד דא דכתיב
כי גדול מעל שמים חסדך * וכי על
השמים הוא * והא כתיב כי גדול עד
שמים חסדך אמר רבי יוסי אית חסד
ואית חסד * חסד עלאה וחסד תתאה
חסד עלאה מעל שמים הוא * חסד

תתאה הוא דכתיב חסדי דוד
הנאמנים ובהני כתיב עד שמים :

חלק א דף רי"ט ע"ב

ויחי יעקב בניו ויהו על דא לבעי ליה
דבר נש דלא לאתערבא צולמא
דיליה בצולמא דנכרי עובר עבודת
אדילים * בגין דהאי קדישא והאי
מסאבא תא חזי מה בין ישראל דעמין
עובדי עבודת אדילים דישראל כד
אשתכח בר נש מות הוא מסאב לכל
גופא וביתא מסאבא * וגופא דגוי עובר
עבודת אדילים לא מסאב לאחרי
וגופיה לא מסאבא כד איהו מית *
מאי טעמא * ישראל בשעתא דאיהו
מית * כל קדושי דמאריה כתיב
מניה אתעבר מניה האי צולמא קדישא
ואתעבר מניה האי רוח קודשא
ואשתאר גופא מסאבא אבל גוי עובר
ע"ז לית קבי * דבחי מסאב בכל

סטרין • צולמא דילה מסאבא • ורוחא
דיליה מסאבא • ובגין דסואבותי אלין
שריין בגויה אסור למקרוב לגביה • כיון
דמית נפקו כל אדין מסאבא • ו
ואשתאר אר נופא בלא מסאבותא
לסואבא • ואף על גב דנופא דהוון
מסאב בין בחייהוון בין במיתתהוון •
אבל בחייהוון דכל אינון מסאבין
משתכחי לגבייהו אית להוון חילא
לסואבא לאחריני • במיתתהוון דנפקי
כל אינון מסאבין פנייהו דא יכדין
לסאבא • ודישראל יכיל לסאבא
לאחריני • בגין דכל קדישין נפקין
מניה ושרא עליה סטרא אחרא • תא
חזי האי צלם קדישא כד אזיד בר נש
ואתרכי ואתעביד מהאי פרצופא
דיוקנא דיליה אתעביד צולמא אחרא •
ומתחברן כח דא ודא נטיל דא •
בשעתא דאשתכחו תרין צולמו

נטיר הוא בר נש ונופא דיליה בקיומא
ורוחיה שריא בגויה • בשעתא דקריבו
יומיו מתעברן מניה ודא סליק דא
ואשתאר בר נש בלא נטירו כרין עד
שיפוח היום וגסו הצלדים תרי :

חלק א דף ר"ע ע"ב

תא חזי כד הוה עאל יעקב במערתא •
כל ריחין דנגתא דעדן אשתכח
במערתא ומערתא סדקא נהורא •
ושרגא חר דליק • וכד עאלו אברהן
דגבי דיעקב למצרים לאשתכח •
עמיה • אסתלק נהורא דשרגא • כיון
דעאל יעקב במערתא הדרא שרגא
דאתריה • כרין אשתלים מערתא
מכל מה דאצטריך ועד יומי עדמא דא
קבילת מערתא בר נש אחרא ולא
תקבל • וגשמתין דזכאן אעברו
מקמייהו כבי מערתא בגין דיתערוו
וחמין זרעא דשבקו בעלמא ויחדוו

קמי קודשא בריך הוא :
 וישם בארון במצרים הכי הוא ודאי
 וקרא אוכה רוא אחרא דאף
 על גב דנפקת נשמתייה ברשו אחרא
 אתקשר בשכינתא הדא הוא דכתיב
 וישם בארון לעיקא ולתתא בנין
 דהוה צדיק * דכל צדיק ירית ארעא
 קדישא עלאה * כמה דאת אמר ועמד
 כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר
 מטעי מעשה ידי להתפאר
 ברוך יי לעולם אמן ואמן :

(ואחר כך אומרים קדיש דרבנן)

יתגדל ויתקדש שמויה רבא בעלמא
 די קרא בר עו תיה וימדיך
 מלכותיה * ויצמח פורקניה * ויקרב
 משיחיה * בהייכון ובזמיכון ובתני
 דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קרוב
 ואמרו אמן : יהא שמויה רבא מברך
 לעלם ועלמי עלמא יתברך :

וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא *
 ויתהדר ויתעקה * ויתהלל * שמויה
 דקודשא בריך הוא לעילא מן כל
 ברכתא * שירתא * תשבחתא *
 ונחמתא * דאמירן בעדמא ואמרו אמן :
 עד ישראל ועל רבנן ועל תלמודהון
 ועל כד תלמידי תלמודהון דעסקין
 באורייתא קדשתא די באתרא הדין
 ודי בכל אתר ואתר * יהא קנא וקהון
 ודכון שלמא הנא וחסדא ורחמי ומזוני
 מן קדם אלהא מאריה שמיא וארעא
 ואמרו אמן :

יהא שלמא רבא מן שמיא * חיים
 ושבע וישועה ונחמה ושיזבא
 ורפואה וגאולה וסליחה וכפרה ורינוח
 והצקה לנו ודכד עמו ישראל ואמרו
 אמן :

עושה שלום במרומו הוא ברחמיו
 יעשה שלום עלינו ועל כד עמו ישראל

ואמרו אמן :

נוסח תפלה לאומרה אחד הלמוד

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי
 אבותינו מלפנינו מאצילנו בוראנו
 יוצרנו ועושהנו שנתקב לבחסד
 וברחמים למודנו אשר למדנו לפניך
 דוכות ולמנוחת נפש נשמת (פלוני
 בר פלונית) (פלונית בר פלונית)
 ויעלו לרצון ולנחת רוח לפני כסא
 כבודך להשפיע עליה שפעת ופעת
 אורות טהרה כרי שתבנס קנן ערן
 עליון לאור באור פניך ודיהנות מזיו
 שכינתך ותהיה לה מנוחה נכונה
 כגן ערן מושבה כל הימים במחיצתן
 של צדיקים ויעמדו עליה מדאכום
 המוני מעלה להדין טוב בערה
 ויקראו לפניך זכויותיה ובזכות כל
 השמות והצירופים והסודות היוצאים
 והרמוזים :

והמצורפים בסלימוד סלודתי תקבלנה
 בקרבנות ומנחות וניחוחין ובצדק
 תענה נוראות לכלא הפשע ולהתם
 חטאות ויפתחו לה שער השמים ועל
 מי מנחות ינהלוה וילווה ויושיבוה
 במעון ביתך ומקום משכן כבודך
 ויסתירוה בסתר עדיון שוכן רום
 חביון להצילה ולהושיעה משטן רע
 וממקטרגים רעים ותהיה מנוחתה
 כבוד במנוחת שלום השקט ובטח
 כדרכי יבא שלום ינוחו על
 משכבותם הולך נכוחו עד שתעמוד
 לגורלה דקץ הימין ויתקיים בני
 מקרא שכתוב בלע המות קנצח
 ומחה יי אלהים דמעה מעל כל פנים
 וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יי
 דבר ואתה יי ברחמיך הרבים אר
 שדי תאמר לצרותינדי אנא יי מקטה
 המתנה הנשאר לפדיטה וקרא אליה

את הקריאה על הנאלה ועל התמורה
 כי אין זולתה לגאול ודקבץ שה פזורה
 ומהרה יבא דציון גואל ונקומה ונצקה
 בית אל אמן כן יהי רצון :

יהי נועם יי אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו
 ומעשה ידינו כוננהו : ברוך יי לעולם אמן ואמן :
 ואני תפילתי לך יי עת רצון אלהים ברוב חסדיך ענני
 באמת ישעך :

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי :

מכתם לדוד שמרני אל כי חסיתי בך :
 אמרת ליהוה אדני אתה טובתי
 בל עליך : לקדושים אשר בארץ המה
 ואדירי כל הפאי בם : ירבו עצבותם
 אחר מהרו כל אפיך נכפיהם מדים
 ובל אשא את שמותם עד שפתי : יי
 מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גזרתי :
 חבלים נפדו לי בנעימים אף נחקרת
 שפחה עלי : אברך את יי אשר יעצני
 אף גילות יפרוגי כליותי : שויתי יי

לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוש : לכן
 שמח לבי ויגל כבודי אף בשרי ישפן
 דבטח : כי לא תעזב נפשי לשאול לא
 תתן הסידיק לראות שחת : תודיעני
 ארח חיים שבע שמחות את פניך
 נעימות בימיך נצח :

ואומרים קדיש יהא שלמא

(לאדם גדול אימרים קודם ההשכבה פסוקים אלו)

והחכמה כאין תמצא ואי זה מקום
 בינה : אשרי אדם מצא
 חכמה ואדם יפיק תבונה : יי מה רב
 טובך אשר צפנת ליר איך פעדת
 לחוכים בך נגד בני אדם : מה יקר
 חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך
 יחסיון : ירויון מד שן ביתך ונחל
 עדניך תשקם :

שוב שם משמן טוב ויום המות מיום
 הולדו : סוף דבר הכל נשמע את
 האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה

כל האדם : יעזו חסידים בכבוד
 וירננו עד משכבותם :
 מנוחה נכונה בישיבה עליונה תחת
 כנפי השכינה * במעדת
 קדושים וטהורים * כזוהר הרקיע *
 מאירים ומוהירים * וחלוצי עצמים
 וכפרת אשמים * והרחקת פשע *
 והקרבת ישע * והמדה וחנינה * מדפני
 שוכן מעונה * וחודקא טבא * לחיי
 העולם הבא שם תהא מנת ומחיצת
 וישיבת נפש השם הטוב (פלוגי) רוח
 יי תניחנו בגן עדן דאתפטר מן עלמא
 הדין ברעות אדהא מרא שמיא וארעא
 מלך מלכי המלכים ברחמיו ירחם
 עדיו * ויחוס ויחמול עדיו * מלך מלכי
 המלכים ברחמיו יסתירנו בצל כנפיו
 ובסתר אהלו קחזות בנועם יי ודבקר
 בהוכלו : ולקץ הימין יעמידהו ומנחל
 עדניו ישקהו ויצרור בצרור החיים

נשמתו * וישים כבוד מנוחתו * יי הוא
 נחלתו * וילוה אליו השלום : ועד
 משכבו יהיה שלום * כדכתוב יבא
 שלום וניחו על משכבותם הולך
 נכוחו * הוא וכד בני ישראל השוכבים
 עמו בכלל הרחמים והפליחות וכן
 יהי רצון ונאמר אמן :

השכבה לאשה

קודם הסכבה יאמר פסוקים אלו

אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים
 מכרה : תנו קדו מפרי ידיה

ויהללוה בשערים מעשיה

רחמנא דרחמנותא די ליה היא
 ובמימריה אתבריאו עדמא עדמא
 הדין ועלמא דאתי ונגנו ביה צדקניות
 וחסדניות דעבדן רעותיה ובמימריה
 וביקריה ובתוקפיה יאמר למיעל
 קדמוהי דוכרן נפש האשה הכבודה
 והצנועה והנכבדת מרת (פלוגית) רוח

יִתְנַחֲנֶהּ בְּנֵי עֵדֶן דַּאתְפַטְרַת מִן
עֲדַמָּא הֵדִין כְּרַעוֹת אֱלֹהֵא מֵרָא
שְׁמִיא וְאַרְעָא • הַמְלִךְ בְּרַחֲמֵי יְחוּם
וְיַחֲמוֹד עֲלֶיהָ • וְיִלְוֶהָ אֱלֹהֵי הַשְׁלוֹם
וְעַל מִשְׁכְּבָהּ יִהְיֶה שְׁלוֹם • כְּדַכְתִּיב
יְבֵא שְׁלוֹם יְנִיחוּ עַד מִשְׁכְּבוֹתֵם הוֹלֵךְ
נְכוּחוֹ • הוּא וְכָל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל
הַשׁוֹכְבוֹת עִמָּה בְּכָל־ל הַרְחֲמִים
וְהַסְדִּיחוֹת וְכֵן יִהְיֶה רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן :

ובפני האבלים אומרים אלו הפסוקים אחר ההשכבה :

בַּלֵּע הַמּוֹת לְנֹצַח וּמַחֲרָה יִי אֱלֹהִים
דְּמַעָּה מַעַל כָּד פְּנִים וְחֲרַפְתָּ עַמּוֹ
יְסוּר מַעַד כָּל הָאָרֶץ כִּי יִהְיֶה דְבַר :
יְחִי מִתִּיד נְבֻלְתִּי יְקוּמוּן הַקִּיצוֹ וְרַנְנוּ
שׁוֹכְנֵי עֵפֶר כִּי טַל אֹרוֹת מִתִּיד וְאַרְץ
רַפְאִים תִּפִּיד : וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עוֹן
וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אִפּוֹ וְלֹא
יַעִיר כָּד חֲמַתּוֹ : יִי הוֹשִׁיעָה הַמְּלִךְ יַעֲנֵנוּ
בְּיוֹם קְרָאֵנוּ :

כיום נאמו מראובנות אחרים לו

— — —

שְׁמֵת לַבֵּשׁ בְּעֵשֶׂר סְפִירוֹת
דְּאֲצִילוֹת. וְהוּא יִהְיֶה שְׁמֵתִנְקָה
בְּתַפְאֲרַת וּמְדֻבֹּת וְאֵלֵינוּ אֲנַחְנוּ
מוֹסְרִים נְפְשֵׁינוּ רִוְחֵינוּ וְנִשְׁמַתֵּינוּ
עַל קְדוּשַׁת שְׁמוֹתֵי בְּרִךְ וְכַמְּבָרִים
עֲלֵינוּ עוֹל מְדֻבֹּתוֹ בְּאַהֲבָה רַבָּה
וּבְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה בְּכַתוּב בְּתוֹרָה
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יִי אֱלֹהֵינוּ יִי אֶחָד
בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְדֻבֹּתוֹ לְעוֹלָם
וָעַד :

והריני

וְהָרִינִי מִגְּלָה דַעֲתִי וְרָצוֹנִי לְפָנֶי
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּלֵב
 שָׁלֵם וּבְנֶפֶשׁ חֲפִצָּה לְבַיִת בִּישׁוּר
 גְּמוּר וְשָׁלֵם בְּדִין וּבְהַלְכָה. כָּל
 מַחְשָׁבָה זָרָה פְּגוּמָה וּפְסוּלָה
 וְאִסוּרָה. וְכָל מַחְשָׁבָה שֵׁשׁ בָּהּ
 בְּפָרְנוֹת חֵם וְשָׁלוֹם וְכָל מִן הַרְהוּר
 רָע וְכָל צִיּוּר רָע פְּגוּם וּפְסוּל
 וְאִסוּר. וְכָל הַרְהוּר שֶׁל יוֹתֵרָא
 וְשִׁמְיָן גְּאוּה וּפְנִיָה שְׂאִינָה מֵזְבַּח

וכל

וְכָל מִין פְּעֵם וְזַעַם וְהַקְפָּדָה. אִם
 יַעֲלוּ בְּלָבִי וּמִזְחִי בְּכָל עֵת וְעֵת:
 וְהָרִינִי מִתְּנָה עֲלֵיהֶם שִׁיְהוּ בְּלָם
 בְּטִלִּים וּמְבַטְלִים בִּישׁוּר
 גְּמוּר מְכָר צַד וּפְנִיָה קָא שְׂרִירִין
 וְלֹא מִיִּמּוֹן וְלֹא יְהוּ חֲלוּן כָּלֵל
 וְעִיקָר. וַיְהִיָּה כַח וְאוּמִין וְחֻזְק
 תְּנָאִי זֶה וּמוֹדְעָה וְגַלּוּי דַעֲת זֶה
 שְׂאֵנִי מִתְּנָה וּמוֹדִיעַ וּמְגַלָּה דַעֲתִי
 לְפָנֶי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּכַח

ואומין

וְאוֹמֵץ וְחוּזֶק דִּין הַתְּנָאִים
 וּמוֹדְעוֹת וְגִלּוּי דַּעַת אֲשֶׁר הוֹרוּ
 חֲכָמִים זְכוּרֵם לְבָרְכָה בְּהַלְכוֹת
 קִנְיִינִים וּמְקַח וּמְמַכֵּר. וְכִמוֹ דִּין
 הַתְּנָאִים וּמוֹדְעוֹת וּבִישׁוּל
 שְׂבוּעוֹת וְנִדְרִים שְׁהוֹרוּ חֲכָמִים
 זְכוּרֵם לְבָרְכָה בְּהַלְכוֹת שְׂבוּעוֹת
 וְנִדְרִים. וַיְהִי כֹחַ בִּישׁוּל זֶה קַיִים
 וּמוֹעִיל עַל פִּי דִין הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה בְּדִין בִּישׁוּל הַחֲמִץ

קוֹדֵם חַג הַפֶּסַח:
 וַיְהִי תְנָאִי זֶה וּמוֹדְעָה וְגִלּוּי
 דַּעַת זֶה אֲשֶׁר אֲנִי מִתְנָה
 וּמוֹדִיעַ וּמְנַלָּה דַּעַתִּי שְׁרִירִין
 וּבְרִירִין וּמְיִימִין בְּבֵית דִּין שֶׁל
 מַעְלָה וּבְבֵית דִּין שֶׁל
 מַטָּה וּבִישׁוּבוֹת כָּל הַצְּדִיקִים
 זְמַנִּים וְנִבְיָאִים וְאֲנָשֵׁי כְּנַסֵּת
 הַגְּדוּלָּה וְתַנְאִין וְאַמּוֹרָאִין וְכָל
 חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל:

— י —

והנה אנכי מודה הודאה גמורה
 ושלימה שרירה ומיימת
 לעד ולנצח נצחים בלב שלם
 ובנפש חפצה שכל עבודתי ליי
 אלהינו ואלהי אבותינו. הוא יי
 אחד ושמו אחד. הן בתפלה הן
 בתלמוד תורה הקדושה. הן
 במעשה המצות האמורים
 בתורה ובדברי סופרים ובכל
 דבר שבקדושה. הכל לעשות

רצון

— יא —

רצון יי אלהינו ואלהי אבותינו
 מלך העולם אשר קדשנו
 במצותיו וצונו ונתן לנו תורת
 אמת וליחד קודשא בריך הוא
 ושכינתיה

ו"ה

יאהרונהי

בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו

ליחדא

יְיָ תְּנִיחָנָה בְּנֵי עַדוֹ דַּאתְפַטְרַת מִזֵּ

— י —

לְיַחְדָּא שְׁמַ

יְיָ בּוֹה

בְּיַחְדָּא שְׁלִים

יְהוּה

בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל :

וְיְהִי נֹעֵם וְכוּ' יְהִי לְרַצוֹן וְכוּ'

רבין

בְּיָמֵי נִלְתוּ מִחֲלָלוֹת אֲחֵרִים ט

שְׁמִשְׁדָּ וּיְרַחֵד לֹא יֵאָסֶף
יְהִי קָדִי לְאֹר עֹזְרֵם וְשִׁלְמוֹ
: וּכְתִיב כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמַן
אֲנֹכִי אֲנַחֲמֶכֶם וּבִירוּשָׁלַיִם
תְּנַחֲמוּ:

הבית עלמין תוך שלושים יום יאמר
ברכה זו כשיבא שמה :

לְהִינּוּ מַלְךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יֵצֵר אֶתְכֶם
אֶתְכֶם בְּדִין וּכְלִכְלֵר אֶתְכֶם בְּדִין
בְּדִין וְיִודַע מִסְפֵּר כְּלֶכֶם בְּדִין וְהוּא
גַּם וְלֹהֲקִימְכֶם בְּדִין בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
יְחִי מִתִּידָה נְבִלְתִי יְקוּמוּן הַקִּיצוֹ
פֶּר כִּי טַר אֲזָרוֹת טְלִידָה וְאַרְצָה רְפְאִים
תְּפִיל :

הר"ש כשהיה הולך על הקבר היה אומר
הוא מנוחה של פלוני פה בכבוד וזכותו
כתב מה שהולשין עשב או צרוד
צבה אינו לא משום כבוד המת להראות
קברו . וכתב בר"מ שיניח ידו על הקבר
בר א' ב"פ ב'ום א' האר"י גאליט וחי' :

fragment/insert found with book / إدراج وجد(ت) مع كتاب قطعة شظية

וְהַתְּנִיחָנָה בְּנֵי עַדוֹ דַּאתְפַטְרַת מִזו

— י —

לְיַחְדָּא שֵׁם

יְהוָה בּוֹה

בְּיַחְדָּא שְׁלִים

יְהוָה

בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל

וְיְהִי נֹעֵם וְכוּ' יְהִי לְרַצוֹ

זֶס נֶאֱתוּ מִזִּמְנֵי אֲחֵרִים ט

שְׁמִשְׁדָּ וִירְחָדָּ לֹא יֶאֱסָף
יְהוָה קָדָּ לְאֹר עֹזְקֵם וְשִׁלְמוֹ
וְכַתִּיב כָּאִישׁ אֲשֶׁר אָמַן
אֲנֹכִי אֲנַחֲמֶכֶם וּבִירוּשָׁלַיִם
תְּנוּחָמוּ :

דבית עלמין תוך שלושים יום יאמר
דכה זו כשיבא שמה :
לְהִינּוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יַצַּר אֶתְכֶם
אֶתְכֶם בְּדִין וְכִלְפַּר אֶתְכֶם בְּדִין
בְּדִין וְיִודַע מִסְפָּר כְּדָכְס בְּדִין וְהוּא
ס וְלִהְיוֹתְכֶם בְּדִין בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
יְחִיו מִתִּידָּ נְבִלְתִי יְקִימוּן הַקִּיצוֹ
פָּר כִּי טַל אֲרוֹת טַלִּידָּ וְאַרְצָּ רַפְּאִים
תְּפִיל :

הר"ש כשהיה הולך על הקבר היה אומר
הוא מנוחהו של פלוני פה בכבוד וזכותו
כתב מה שהולשין עשב או צרור
צכה אינו לא משום כבוד המת להראות
קברו . וכתב בר"מ שיניח ידו על הקבר
בר' א' ב"פ ב' יום א' האר"י גא"ט ו"א :

fragment/insert found with book إدراج وجد(ت) مع كتاب قطعة شظية /

י תניחנה בנן עדן דאר

= י =

לַיְחָדָא שֵׁם

י"ה בו"ה

בַּיְחודָא שְׁלִי

יהוה

בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל

ויהי נועם וכו' יהוה לו

כיום נאיתו מראשנות אחרים ט

לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף
כי יי יהיה קך לאור עוקם ושקמו
ימי אבךך : וכתוב באיש אשר אמו
תנחמנו בן אנכי אנחמכם ובירושלים
תנוחמו :

מי שלא היה על הבית עלמין תוך שלושים יום יאמר
ברכה זו כשיבא שמה :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר יצר אתכם
בדין וברא אתכם בדין וכלכל אתכם בדין
והמית אתכם בדין ויודע מספר כדכם בדין והוא
עתיד להחיותכם ולהקימכם בדין ברוך אתה יי
מחיה המתים : יהיו מתיך נבדתי יקומין הקיצו
ורננו שוכני עפר כי טר אורות טליך וארץ רפאים
תפיל :

כתב בדרשות מהרי"ש כשהיה הולך על הקבר היה אומר
יהי רצון שהא מנוחהו של פלוני פה בכבוד וזכותו
יעמד לי . עוד כתב מה שהולשין עשב או צרור
ומשימין על המצבה אינו לא משום כבוד המת להראות
שהוא היה על קברו . וכתב בר"מ שיניח ידו על הקבר
ואין לילך על קבר א' ב"פ ביום א' האר"י גאסע וא"י :

פתח מור"ס ז"ל בהנהגה ש' או"ח חרי"ט, שאל ישנה אדם מונהג העיר
אפי' בנגונים או בפיוטים שאומרים הם, לזאת ראיתי לחדר פה מנהגי
בגדאד השייכים להאבלים לכל הי"ב חדש :

נ כוהנים להדליק נר במקום יציאת נשמה כל שבעת הימים . עוד נוהגים
להדליק בבית הכנסת במקום שהיה האמת מתפלל, והאשה במקום שהיה
מתפלל בעלה, כל י"ב חדש :

ג עוד נוהגים להתפלל בבית האבל כל שבעת הימים ולאחר שבעה בליל שמי
ובליל הפטירה ובליל מונש"ק כדלעיל ד' ב' ט"ב :

ד גם נוהגים להביא קוראים ללמוד על נשמת המת תהלים וזהר כל שבעת
הימים . ויש נוהגים להביא עד תפלוס החדש ומי שידו נשמת מביא עד
תפלוס השנה . ויש לבחור בקוראים יודעי ספר . ועכ"פ יהיו יודעים פי'

המלות כשקוראים משנה שאם לא יבינו פי' התיבות כתב הר"ר מו"ב אות מ"ג
ד"ס מי שכתב דאינו נחשב למוד כלל . גם יהיו אנשים יראי אלהים . ולא כמו
שנוהגים מקנת ב"א שבייחא אנשים ע"ה ובורים ומהם בעלי דלטורייא ולי"ה

שכל אחד מטייל דופי בחברו . ועושין את התורה קורדוס לחפור בה . זה אומר
אני אלמוד בנומיר זה . וזה אומר אני אלמוד בפחות . ויותר טוב לחלק המעות
לעניים נגועים מלתתם לאנשים כאנו :

ז עוד נוהגים האבלים ללכת כל שבעת הימים על קבר המת ולומר הם השפכה
גם לאחר שבעה כל יום שמי עד תפלוס השנה ואומרים סדר העלו המוציא
בהספר הזה כדלעיל דק ב' ע"ד :

ח עוד נוהגים שכל ש"ק עד תפלוס השנה מתאספים לבית האבל קרוביו
ומיודעיו ואומרים הם נביאים וכתובים של סדר השבע והחד דורש מילי
דאגדתא בס' הפרשה, ואח"כ מביאים מיני מונות ומיני פירות
ומצרכין עליהם :

ט גם נוהגים שלאחר ג' שבעות לפטירת המת היינו ביום כ"ב, מתאספים
קרוביו ומיודעיו, לביתו ואומרים זהר ותהלים, ועורכים שלחן לפניהם, ומי
שידו נשמת עורך שלחן להוקינם הנעלים הלימרים בישיבת אדונינו ש"ך ינחק

באין ז' וחדשים מקרוב נהגו לגמור כל הווה באותו היום היינו שמחלקים לפי
אחד אחד כעשרה דפים, ואותו היום נקרא חדש חסר, וכסדר הוא עושין
ביום שלשים :

א משנכנס אב עד התענית מחלקין גלוקאות הנקראים בשם כלינא, ובימי
חמוכה מחלקין פת נקייה עם מין מאכל העשוי מסוקר ושמן לכל קרובי
המת, ולאזהביו ומיודעיו, ולכל מי שהיה לו עמו משא ומתן, ועסק דברים .

ב כי חוששין אולי גול אותם או שחטף להם בדברים, וכל מי שמקבל את המנות
עליו לעשות השכבה להמת, ולמחול לו על כל דבר פשט, ויש נוהגין להקדיש
ספרים על נשמת המת לבתי כנסיות ולבתי מדרשות :

ג בשבתות ובימים טובים מסבבים מיני בשמים בכל בתי כנסיות שבעיר
לבדק עליהם הקהל, ונריך להשגיח על השמשים שיהיו טובים לשרת
למען לא תהיה הברכה לטעול :

ד נוהגים לטנות מקומם בבית הכנסת כל י"ב חדש גם בשבת ויו"ט
ושלא להחליף בגדי החול בשבת ויו"ט כל י"ב חדש :

דיני חדיש יתום :

א נמנא במדרשות לומר קדיש על אב ואם ולכן נהגו לומר על אב ואם קדיש
בתרא י"ב חדש וכן נהגו להפטיר בנביא ולהתפלל ערבית במונאי שבתות
שהוא הזמן שהנשמות חורין לגיהנם וכשהבן מתפלל ומקדש ברבים עודה

ב אביו ואמו מן הגיהנם, ונהגו לומר קדיש על האם אף שהאב חי עדיין . ואין
גיד האב למחות לבנו שלא יאמר קדיש על אמו (מורס בהנהגה סי' שע"ו) ואם
שמיחה לבנו שלא יאמר קדיש על אמו לא ישמע לו רש"ל (שיו"ב סנט) :

ג הקדיש מועיל ג"כ להעלות נשמות . האר"י ו"ל ולפ"ו . יש לומר קדיש גם
בשבתות ויו"ט וכן נהגו קצת סב"ע וכן המנהג פשוט פה בגדאד :

ד לפי מ"ס האר"י ז"ל דהקדיש מועיל ג"כ להעלות נשמות נראה שיאמר
קדיש כל י"ב אלף מפני ההמון יפחות שבע אחרון כמ"ס הכנהג סי'
ת"ג דכיון דקשו לשלא יאמרו משפט רשעים בגיהנם י"ב חדש כל שמאמר מ"ב

דינים

פדו אדם פטע ארצו ד' סיו' סס וכן התנהג פה בגדלד לחסר פטע אדם
פקודם פטע סחל בו היא' , ובפטע סחל בו היא' חורין לומר קדים מיום
פסקת עד יום היא' וכן בכל שנה וסנה מתחילין לומר קדם מיום הכנת עד
יום היא' :

ד' לא יש דבר להגין מפני המזיקין כאלמדת קדם על מזמורי תהלים ולכן יש
להנהיג לבטש על אבותם שקראו קנת מזמורי תהלים ויאמרו קדם : סביע
נוהגים בכל תפוצות ישראל להתענית בכל שנה ושנה
כיום שמת בו אביו ואמו . ונקרא בשם יא"צ . עוד
נוהגים להדליק נר ולומר קדיש והמנהג פה בגדלד
להתחיל משבת שלפניו כדלעיל . עוד נוהגים פה
להביא קוראים ללמוד על נשמתו וא"צ להתענות לא
כיום המיתה ולא כיום הקבורה ואם אירע בשבת או
בראש חודש ידחה למחר . (שיע או"ח סי' קסח)
לימוד המשנה בקיר רם ובנחת רוח בשפה ברורה אין
ערוך א"ו ואד"זיל שאשר בן יעקב אבינו ע"ה
עומד בפתח גהינם ילכל הלומד משנה מצילו ונש"ה
מאשר שמנה אותיות משנה : מו"כ אות מ"ב
ב' לימוד ספר הזהר מדומם עד כל דימיד בשגם לא
ידע מאי קאמר ואף שיטעה בקריאתו והוא תסון גדול
לנשמה . לפי שהגם דכל התורה שמתיו שר המכ"ח
מ"מ נתלכשה בכמה ספרים ואדם הקורא ומכין
הספרים נותן דעתו עד פשט הפשוט אבל ספר
הזהר הן הסודות עצמן כגדווי והקורא יודע שהם
סודות וסתר תורה לא שאינו מוכן מסוצר המשיג
ועומם המושג (שם)

סדר
תפלת בית יעקב

ענין לאברהם אבינו
ענין ליצחק אבינו
ענין ליעקב אבינו
ענין לרשב"י אבינו
ענין לרשב"א אבינו
ענין לרשב"ם אבינו
ענין לרשב"ט אבינו
ענין לרשב"ת אבינו
ענין לרשב"ק אבינו
ענין לרשב"ז אבינו
ענין לרשב"ג אבינו
ענין לרשב"ה אבינו
ענין לרשב"ו אבינו
ענין לרשב"י אבינו
ענין לרשב"א אבינו
ענין לרשב"ם אבינו
ענין לרשב"ט אבינו
ענין לרשב"ת אבינו
ענין לרשב"ק אבינו
ענין לרשב"ז אבינו
ענין לרשב"ג אבינו
ענין לרשב"ה אבינו
ענין לרשב"ו אבינו

ענין לאברהם אבינו
ענין ליצחק אבינו
ענין ליעקב אבינו
ענין לרשב"י אבינו
ענין לרשב"א אבינו
ענין לרשב"ם אבינו
ענין לרשב"ט אבינו
ענין לרשב"ת אבינו
ענין לרשב"ק אבינו
ענין לרשב"ז אבינו
ענין לרשב"ג אבינו
ענין לרשב"ה אבינו
ענין לרשב"ו אבינו

אברהם
יצחק
יעקב
רשב"י
רשב"א
רשב"ם
רשב"ט
רשב"ת
רשב"ק
רשב"ז
רשב"ג
רשב"ה
רשב"ו

סדר

תפלת בית ערמין

שנוהגים לאומרה בער"ה ובעי"ב
לערוך תחנה לפני הש"ת שבזכות
הצדיקים ישיני עפר יתן להם הקב"ה
מחילה וסליחה וכפורה ויכתבו
להיים טובים ורשדום

מקור ונחוקן כפי נוסח סה"כ

יוסף חיים זצ"ל

שנת תרע"ג

פס זנדלד יע"א

זסולאוח ע"ל נרדכי סי' דוד וסצני

זלטיס יוסע ח"ר סלנע זכור חולין

א

תפלת בית עלמין

תאנא בשעתא דאצטרך. עלמא
רהמי. ואינון צדיקיא זכאין. דהוא
נפש דאשתכחא בעלמא לאגנא על
ערמא נפש סליק ואזיל ושאט בעלמא
וכודע לרוח. ורוח סליק ואהעטר
וכודע לנשמה. ונשמה לקב"ה וכד
חס קב"ה על עלמא. כדן נדתא
בעילא לתתא. נשמה אודע לרוח
ורוח אודע לנפשא. וככל שבתא
ושבתא וריש ירחא. כלהו מהחבר
וכתעטרן כהד עד דאזרונוגו למיתי
לסגרא למלכא עילאה ולבתר תייבי
לאתריהו. הה"ד והיה מדי חודש
בחדשו ומדי שבת בשבתו
יבא כל בשר וגוי ובשעתא דאצטרך
עלמא רחמי וחייא אזלי ומודעי להו
לנפשיהו דצדיקיא ובכאן על
קבריהו. אינון דאתחזי לאודעא להו.

מאי טעמא דשוין רעותא דילהון
 לאתרבקא נפשא בנפשא. כרין
 מתערין נפשייהו דצדיקיא ומתכנפי
 ואזלין ושאטין דרמיכי חברון ומודעי
 להו צערי דעלמא ובקהו עארין
 בההוא פתחא דג"ע ומודעי לרוח
 ואינון רוחין דמתעטרן בגן עדן מלאכי
 עלאין אזי ביניהו וכלהו מודיעין
 לנשמה ונשמה אודע לקביה וכלהו
 בעאן רחמי על חיין. וחס קביה על
 עלמא בגניהון ועד דא אמר שלמה
 ושבת אני את המתים שכבר מתו:
 אמר רבי ייסא בשעתא דאצטרך
 עלמא למטרא אמא אזלינן לגביהון
 דמיתיא והא כתיב ודורש אל המתים
 ואסיר. אמר ליה עד כען לא חמיתא
 גדפא דצפרא דעדן. ודורש אל
 המתים. א המתים דויקא דאינון

חיבי עלמא. דאינון מעמין עובדי
 עבודה זרה דאשתכחון תדיר מתים
 אבל ישרי דאינון זכאי קשום שלמה
 קרא עלייהו ושבת אני את המתים
 שכבר מתו. בזמנא אחרא ולא
 השתא שכבר מתו והשתא אינון
 חיין ועוד דשאר עמין כד אתאן
 למיתיהון אתיין בחרשין לאתערא
 עלייהו זיגין כישין וכד ישרי אתאן
 למיתיהון אתיין בכמה תשובה לקמי
 קביה בתבירו דלכא בתענית
 לקבליה וכדא בגין דנשמתיהון
 קדישין יבעון רחמי לקמי קביה
 עלייהו. וקביה חיים על עלמא
 בגניהון ועד דא תנינן צדיקא אף
 על גב דאתפטר מהאי עלמא. לא
 אסתלק ולא אתאכיד מבקהו עלמין
 דהא בכקהו עלמין אשתכח יתיר

מחיוי דבחייוי אשתכח בהאי עלמא
בלחודוי . ולכתר אשתכח בתלת
עלמין וזמין לגבייהו דכתיב עלמות
אהבוך אל תקרי עלמות אלא עולמות
זכאה חולקהון . תאנא כתיב והיתה
נפש אדוני צרורה בצרור החיים .
והיתה נפש אדוני נשמת אדוני מבעי
ליה אלא כמא דאמרן דזכאה
חולקהון דצדיקיא דכלא אתקשר דא
בדא נפש ברוח ורוח בנשמה ונשמה
בקב"ה אשתכח דנפש צרורה בצרור
החיים :

שלום עליכם מרגן ורפנן אתם
וחבריכם ותלמידיכם תהינן נפשכם
צרורה בצרור החיים את יי אלהיכם
שלום עליכם ועל משכבכם אשריכם
בעולם הזה וטוב לכם לעולם הבא :
אשריכם שזכיתם ללכת בדרכי

ג
יוצריכם ואתם מזוכנים לעולם הבא .
יושבים במעלות הצדיקים עם
המראים הקדושים אצילי בני עדין .
הרחמן יחיש תחיתכם . הרחמן ימהר
עמירתכם . הרחמן יזכנו לראות
פניכם בחיים . ונשמח בכם ותשמחו
בנו : בזכותכם יצילנו יהוה אלהינו
משעבוד מלכיות ומשבוש גייסות .
מהכלי משיח . ומדינה של גיהנם .
בזכותכם יקל עול הגלות מעל צוארנו
ויאמר די לצרותינו . בזכותכם יפתח
לפנו פתלמוד תורתו וכל אשר נלמוד
לא נשכח . בזכותכם יטע אהבתו
ויראתו ויחודו בלבנו לבלתי נחטא .
בזכותכם נזכה לעבודת אלהינו כדין
וכשורה ולא יבא תקלה עד ידינו ולא
יודקק לפנינו שום חטא והרהור רע
מעשה ועד עולם . בזכותכם יצילנו

יי אלהינו מיצר הרע השולט על רמית
 איברינו ומיר כל מבקש רעתינו
 בזכותכם ישליך חרון אפו מעלינו
 ויתנהג עמנו במדת החסד ובמדת
 הרחמים ויבטל מעלינו ומעל עמו
 ישראל כל גזרות קשות ורעות ויבנם
 לנו לפנים משורת הדין ויכתבנו
 בספר חיים טובים. בספר פרנסה
 וכלכלה. בספר מחילה וסליחה
 וכפרה. אשריכם הצדיקים. אשריכם
 חסידים. אשריכם התמימים.
 אשריכם הישרים. אשריכם שטסקתם
 בתורה יומם ולילה. אשריכם משכילי
 עם. אשריכם מצדיקי את הרבים.
 אשריכם נוחלי עם מה צפון לכם ומה
 טמון לכם אין העין יכולה לראות
 ולא האוזן יכולה לשמוע. כדכתוב עין
 לא ראתה אלהים וזולתך יעשה

לכחכה לו. מה רב טובך אשר צפנת
 ליראיך פעלת לחוסים כך. וזכר כדנן
 ורבנן לכרכה ולתחיה לששון
 ולשכחה שכחו ביהוה וגילו צדיקים
 ודרגינו כל ישרי לב. רגנו צדיקים
 ביהוה לישרים נאווה תהלה:
 והנה אנחנו מבקשים כחילה גמורה
 ושלמה כהקנת חכמים זכרונם
 לכרכה מכל מתי ישראל האנשים
 והנשים הקבורים פה על כל אשר
 חטאנו להם בין באונם בין ברצון.
 בין בשוגג בין במזיד. בין בדבור בין
 במעשה. בין בגלגול זה בין בגלגולים
 אחרים. בין שחטאנו בדבר הנוגע
 לגופם. בין שחטאנו בדבר הנוגע
 לכמונם. בין שחטאנו בדבר הנוגע
 לכבודם. על הכל אנחנו שואלים
 ומבקשים כהם כחילה גמורה

תפלת בית ערמין

ושלמה לפני יי אהי ישראל בעדינו .
ובעד כל אחינו בית ישראל . ש תירו
ויחללו לנו ולכל ישראל אחינו לפני
ה' יוד ה' ויו ה' אלהי ישראל :
צדיקי יסורי עולם יהי רצון כלפני
מחיה רמתים שתהא מנוחהכם
כבוד וזכות תלמוד תורהכם
ומעשיכם הטובים יעמוד לכם וגם לנו
ולביתנו ולכל הנגוים עלינו ולכל
אחינו בית ישראל :

רבון העולמים ואדוני האדונים אהי
אברהם יצחק וישראל עבדיך לא
בצדקתינו וכיושר לביתנו אנו נישענים
להפיל תחנתינו לפניך כי אם על
רחמך הרבים הגדולים והעצומים :
יהי רצון כלפניך יי שבזכות אבותינו
אברהם ויצחק ויעקב ובזכות כל
הצדיקים יראי שמך שתרכה סליחתך

תפלת בית ערמין

ה

על חטאתינו ותגדיר בפרתך על
עונותינו ותעצים מחילתך על פשענו
ותעביר משאם מעלינו והשיבנו
בתשובה שלמה לפניך ותחנתנו
תבין לבך ותקשיב אזנה ותתח לבנו
בתורתך ותגזור ערינו גזירות טובות
ואל תביאנו לידי נסיון ולא לידי בזיון
ולא לידי חלול השם ומכל פגעים
רעים הצילנו והיה עם פינו בהגיונינו
ושמור דרכינו מחטוא כלשוננו .

וזכרנו בזכרון טוב מלפניך ברצון
עמך ותננו לחן רחמים ולרחמים בעניך
ונהיה אהובים לשמים ולבריות ותהי
השעה הזאת עת רצון ורחמים ויום
ישועה ומחילה וסליחה וכפרה
ורפואה שלמה ותחיים טובים ערינו ועל
כל נפשות ביתנו ועל כל ישראל אמן :
יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואהי

תפלת בית עלמין

אבותינו שתתן לנו כח ויכולת
וסיוע ועזר ורכנה לעשות רצונך
ולעשות תשובה שרמה לפניך בלב
שדם ובנפש הפצה ודמריפנו לחם
חקנו והרחיבנו ככל צרותינו.
ותוציאנו לרויה. ודסר כפנו את לב
האבן ותן לנו לב טהור. ותרחכנו
ותחיינו חיים ארוכים חיים של שלום
חיים של טובה חיים של ברכה. חיים
של פרנסה טובה חיים של חלוץ
עצמות חיים שיש בדם וראת הטא
חיים שאין בדם בושה וכלמה. חיים
של עושר וכבוד חיים שתהיה בנו
אהבת התורה ויראת שמים חיים
שתמלא כל משאלות לבינו לטובה
לעבודתך ואל תצריכנו לדי מתנות
בשר ודם ולא לדי הדואתם אלא
יהיו מזונותינו בדרך בהרוחה

תפלת בית עלמין

ובברכה. בהתר וכןחת ותן לנו זרע
טוב. עוסקים בתורה ובמצות. יראי
שמך ורומיך תורתך לשמה אשר
יקרא שמך עליהם:

יהי רצון מקפניך יהוה אלהינו ואלהי
אבותינו שתתן חלקנו וחלק זרענו
במה שיהיה רצונך ועבודתך
וקדושת שמך ותכופ יצרנו ותכניעהו
ותמול ערלת לבבנו לשוב אליך
ולתשתעבד לך וברא לנו לב טהור
וחדש בקרבנו לב נכון ליראה אותך
כל הימים ותישר אורחותינו והעמד
רגלינו במישור והכן לבבנו ורוחנו
ליראה אותך ובשפכנו לפניך דמנו
וכבדנו תשפוך עלינו רוח חן ותחננו
והמון רחמך יתאפקו ואמץ דפיון
זרועותינו בנשיאנו ידנו אל דביר
קדשך והאר עינינו בתורתך כי אתה

יהוה מִגֵּן בְּיַדִּי כְבוֹדִי וּמְרִים רֵאשִׁי
וּתְרַמְּדֵנוּ צְדָק וְחַנּוּנִים בְּנֵה דַעַה
וְהַשְׁכֵּל דְּהַתְּפַלֵּל אֵיךְ עַל נַפְשֵׁנוּ
וְדַהֲחַנֵּן עַל נַשְׁמַתֵּנוּ וְדִשְׂאוּר עַל
מַחְסוּרֵנוּ וְהַפְתַּח לָנוּ יְשַׁעֲרֵי צְדָק אֲשֶׁר
הַפְּצָךְ בָּהֶם וּתְחַיֵּנוּ חַיִּים טוֹבִים בְּלִי
צָעַר בְּעוֹלָם הַזֶּה וְהֵן לָנוּ חֶלֶק טוֹב
לְעוֹלָם הַבָּא :

אָנָּה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שְׁעָה אֶת
שׁוֹעַתֵנוּ וְעֲנֵה עַתְרַתֵנוּ . הֲרֹב
כְּבִסְנוּ מַעֲוֹנֵנוּ וּמַחְטָאֵהֵנוּ טַהַרְנוּ .
וּזְכְּנוּ מִשְׁנֵי־אוֹת וּמִנְסַתְרוֹת נִקְנוּ
וְנִהְיֵה מִכְּנֵי אָדָם אֲשֶׁר בְּצַל כְּנָפֶיךָ
יִחְסִיֹן יְרוּיֹן מִדִּישָׁן בֵּיתְךָ וְנַחַל עַדְנֶיךָ
תִּשְׁקָם : תוֹדִיעֵנִי אוֹרַח חַיִּים שׁוֹבֵעַ
שְׂמֵחוֹת אֶת פְּנֶיךָ נְעִימוֹת בִּימִינֶךָ
נֶצַח :

וְיֵהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ

וַיֵּהִי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי
הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת מֶלֶךְ עַל כָּל
הָאָרֶץ שִׁיתְּגוֹלְלוּ רַחֲמֶיךָ וְחַסְדֶיךָ
הַמְּרַבִּים עַל מַדַּת הַדִּין :

וּנְזַכֵּר וּנְכַתֵּב לְפָנֶיךָ בְּרֵאשֵׁי הַשָּׁנָה
הַזֶּה הַבָּא עֲלֵינוּ לְטוֹבָה לְמַחִילָה
וְלְסְלִיחָה . לְכַפּוּר וּנְזַכֵּר וּנְחַתֵּם
לְפָנֶיךָ בְּיוֹם צוּם הַכַּפּוּרִים הַזֶּה
הַבָּא עֲלֵינוּ לְטוֹבָה וְלְסְלִיחָה וּלְכַפְּרָה .
עַל כָּל הַטְּאֵתֵינוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ
וְעַל כָּל חַטָּאת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּנְזַכֵּה
לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם לְשַׁנַּת בְּרָכָה
וְהַצְּלָחָה . בְּכִי מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ לְפָרְגָנָה
וְלִכְלֻכָּה לְשַׁנַּת מְתִיקוֹת לְשַׁנַּת
הַשְׁקֵט וְכַטְטָח וּמְנַחֵהוֹת צִילֵנוּ מִכָּל־דָּאגִי
וּבְהִלָּה מִכָּל פַּחַד וְרַעְדָה מִכָּל נֶגַע
וּמַחֲלָה וּמִכָּל מִינֵי שְׂמֵד וּתְקָלָה
וְגוֹרָה רַעָה וְשִׁנְזוּכָה לְזֶרַע בִּשְׂרַח חַיִּים

תפלת בית עלמין

וקימים העוסקים בתורה ומעשים טובים לפניך וגזכה לעושר וכבוד וא ישרוט בנו שטן ויצר הרע ונמצא חן ושכל טוב בעיני כל ראינו רחום וחנון העתר לנו על כל מה שבקשנו למען רחמיך וחסדיך הגדולים ולמען זכות הצדיקים וצדקניות השוכנים פה ובכל העולם בלו ושמע תפלתנו בתפלת הצדיקים שהתפללו על קברי האבות וכתפלת כל הצדיקים התמימים והישרים היוזעים לבוין וליחד יחוד שמותיך הקרושים בהשתטחם על קברי הצדיקים ולדכא נפשא כנפשא ורוחא ברוחא ויעלו לפניך באדו כיווננו בכל הכוונות הראויות לבוין ואל תשיבנו ריקם מלפניך כי אתה הוא שומע תפלת עמך בית ישראל ברחמים :

תפלת בית עלמין

רבוז העולמים מלך מלכי המלכים תמחול ותסלח על כל חטאתי ועונותי ותכפר לי על כל פשעי וברא לי לב טוב ותן ברבי אהבתך ויראתך וכוף את יצרי להשתעבד לך והצילני מעברות רעות והרהורים רעים ויצר הרע ותן לי יצר טוב ודבק לבי במצותיך ופתח לבי בתורתך לעסוק בה ולא ימצא בי שום חטא ועון ותן בי כח לשמר פקודיך ותזכני לראות בביאת משיחך ונקום נקמת עמך בית ישראל ונקמת דם עבדיך השפוך במהרה בימינו :

לכ"ס וכתבנו בראש השנה הזה :

ליוס"כ וחתמנו ביום הכפורים הזה .

לחיים טובים ולשלום וחדש עלינו שנה טובה ושלה ברכה והצלחה בכל מעשה ידי ותקצוב מזונותי

תפלת בית ערמין

ופרנסתי במלוי וכריוח מתחת ירך
ולא מתחת ידי כשר ודם ותזקוף
קרני למעלה ותגביה מזלי ותנני לחן
ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל
רואי בזכות הצדיקים האלו הקדושים
וזכותם ומעשיהם הטובים יגינו
ויליצו בעדי ותעשה בקשתי ותמלא
שאלתי לטובה ואל תשיבני ריקם

מקפניך :

סענה לכל הקבורים

מנוחה נכונה בשיבה העליונה
במערת קדושים וטהורים כזוהר
הרקיע כאירים וכזהירים עם ישרים
ופניהם כלובן לבנת הספירים בחלון
עצמים וכפרת אשמים והרחקת פש
והקרבת ישע בחמלה וחנינה מקפני
שוכן מעונה וחולקא טבא לחיי
העולם הבא שם תהא מנת ומחיצת

תפלת בית ערמין

נפשות האנשים והנשים הקבורים
בחצר מות הזה דאתפטרנו בזמנהון
מן עלמא הרין פרעות אלהנא מריה
דשמיא וארעא וכל חיליהון . המלך
ברחמיו ימתיק מלכותו עליהם .
המלך ברחמיו יגדה יסודו עליהם .
המלך ברחמיו יפרוס הודו והדרו
עליהם . המלך ברחמיו ינעים נצחו
עליהם . המלך ברחמיו יפאר
ארתו עליהם . המלך היושב על
כסא רחמים בכח חסדיו הגדולים
יכניסם בסתר כנפיו ובסתר אהלו
לחזות בנועם יולבקר בהיכלו ולקץ
הימין יעמידם ומנחל עדניו יישקם
יצרור בצרור החיים נישמתם וישים
כבוד מנוחתם וילוח אליהם השלום
ועל משכבם יהיה שלום כדכתוב
יבוא שלום ינוחו על משכבותם

ט כחוסים
וכחוסים
ג.ל.ס
ו.ל.ל.ג
ע.נ.ס
ו.ל.ק.ג.נ.ג

תפלת בית ערמין

הוֹדֵךְ נִכּוּחַו הֵם וְכָל שׁוֹכְבֵי עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּכִרְל הֶרְחַמִּים וְהַסְלִיחוֹת וְהַנְחָמוֹת
וְהִישׁוּעוֹת וְאָמְרוּ אָמֵן :

שיר המעלות ממעמקים קראתי יי: אדני
שמעה בקולי תהינה אזניך קשבות לקול
תחנוני: אם עונות תשמר יה אדני מי יעמוד:
כי עמך הסליחה למען תירא: קויתי יי קוטה
נפשי ולדברו הוחרתי: נפשי לאדני משמרים
לבקר שמרים לבקר: יחל ישראל אדני כי עם
יהיה החסד והרבה עמו פדות: והוא יפרה את
ישראל מכר עונותיו:

קליס על ישראל

דבי סכניס וכי

אם לא כל לזים עלמין תוך לו יום כשיבא אחר לו יום
יאמר זככה אז

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר יצר
אתכם בדין וברא אתכם בדין וכלכל אתכם
בדין וחסית אתכם בדין ויודע מספר כלכם
בדין והוא עתיד להחיותכם ולהקימכם בדין:
ברוך אתה יי מחיה המתים:

תפלת בית ערמין

על קבר אביו או על קבר איש חשוב אונו אלס סתמלס

רבוז כל העולמים האזינה לקול
תחנוני וקבל תפילתי ברוב
רחמיה וחסדיך ושתהא נשמת
ראייה לשבוז עם נשמת הצדיק היה
שנקבר פה ועם שאר הצדיקים
שנפטרו בשמך הגדול ויזבני זכותו
ומעשיו הטובים שעשה כל ימיו כי
למען כבודו באתי הנה כדי להשתטח
על קברו ולהתפלל על נשמתו
שתהא צרורה בצרור החיים וגופו
שיזכה לעמוד לתחת המתים וגם
אני מבקש מיי אלהי ישראל שתתן לי
חיים ושלום ועושר וכבוד והצלחה
והצלחה וחסד ורחמים וברכה
וישועה ונחמה פרנסה וכלכלה שא
ימוט ולא ימחה לעולם ושלה לנו
הגאולה במהרה בימינו לראות

בְּנַחֲמָה צִיּוֹן וּפְדוּת נַפְשֵׁנוּ וְהִרְאֵנוּ
יִשְׁעֶךָ וּמַחֹל וּסְדָה לְכָל עוֹנוֹתַי
וַחֲטָאתַי וּפִשְׁעַי וְשָׂמַח קְהֵלְךָ וְעַדְתְּךָ
וּבִנְיָה עֵירֶךָ וְיָמֵן לִי בָנִים וּבְנֵי בָנִים
שִׁיְהִיו עוֹסְקִים וְשׁוֹמְרִים מִצְוֹתֶיךָ וְקִבַּל
תַּפְלַתִּי וְתַחֲנַתִּי וְתֵן לִי כָּל מִשְׁאֵלוֹת
לְבַי לְטוֹבָה וּלְבִרְכָה אָמֵן :

השכבה לאיש

ללדס גדול בחכמה אוונים

וְהַחֲכֵמָה מֵאֵין תִּמְצֵא וְאֵיזָה מְקוֹם בִּינָה : אֲשֶׁר
אָדָם מִצֵּא חֲכָמָה וְאָדָם יִפִּיק תְּבוּנָה !
לְזֶקֶן וּנְפִלֵג בִּישִׁישִׁים חֲכָמָה וְאוֹרֶךְ יָמִים תְּבוּנָה :
מֵה רַב טוֹבָה אֲשֶׁר צִפְנָתָ לִירְאִיךָ פְעֻלַת לְחוּסִים
ךָ נִגְדַר בְּנֵי אָדָם : מֵה יִקַּר חֲסִדֶךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי
אָדָם בְּצַר כְּנֶפֶד יַחֲסִיּוֹן : יְרוּיִן מִדְּשֵׁן בֵּיתְךָ וְנַחַל
עֲדִיךָ תִשְׁקֵם :

טוב שם משמן טוב ויום המית מיום הולדו : סו
דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו
שמור כי זה כל האדם : יעלו חסידים בכבוד

מנוחה נכונה . בישובה עליונה . במעלת קדושים
וטהורים . בזוהר הרקיע מאירים ומזהירים
וחלוץ עצמים . וכפרת אשמים . והרחקת פשע
והקרבת ישע . וחמלה וחנינה . כלפני שובן
מעונה . וחולקא טבא . לחיי העולם הבא שם
תהא מנת ומחיצת וישיבת נפש השם הטיב
המרוחם (פלוני) רוח יהוה תגיהנו בגן עדן
לקיים על נשמתו הטהורה

נחך יהוה תמיד והשביע בצחצחות נפשך
ועצמותיך תחליץ והיית כגן רוה וכמוצאמים
אשר לא יכזבו מיסיו : אז יבקע בשחר אורך
וארוכתך מהרה תצמח והלך לפניך צדקך
כבוד יהוה יאסף : הוא וכל שוכבי עמו ישראל
בכלל הרתמים והסליחות אמן :

דזעב חסד קונו לחם
השכבה לאשה שר עבר א האלמך כ
שעור לקמך טבר אכד ל עזרם
אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה : הנד נא
דה מפרי ידיה ויהלדיה בשערים מעשיה
החמנא דרחמנוחא די ליה היא ובמימריה

תפלה בית ערמין

אֱהָבֵרְיָאוּ עֲלֵמָא עֲלֵמָא הֲדִין וְעֲלֵמָא
דְאֵתִי וּגְנֵי בְהוֹן צְרֻקְנִיּוֹת וְחֶסְדֵּינִיּוֹת דְעַבְדִּי
רְעוּתִיהּ וּבְמִיכְרִיהּ וּבִיקְרִיהּ וּבְהוֹקְפִיהּ יֵאמֵר
לְמִיעַל מִדְמוּתֵי דוּכְרָן נִפְשׁ הָאִשָּׁה הַפְּכוּדָה
וְהַצְנִיעוּ וְהַנְכַבְּדֵת מֵרַת (פְּלוֹנִית) רוּחַ יְהוָה
תְּנִיחָנָה בְּגוּעָדָן לְקַיִם עַל נִשְׁכָּתָה הַטְּהוּרָה
הַסּוּלָח לְכָל עוֹוִינֵי דְרוּפָא לְכָל תְּהוּוֹאֵיכִי :
הַגּוֹי מִשְׁחַת חַיִּיכִי הַמַּעֲטֵרְכִי חֶסֶד וְרַחֲמִים
הֵיא וְכֵן שׁוֹכְבֵי עֵשׂוֹ וְיִשְׂרָאֵל בְּכָל הַרְחֻמִּים
וְהַסְלִיחוּת אָמֵן :

כְּסִיחֵן לִדְקַס צַעְצוֹר כְּסוּמָה אֲלוֹ אִי וְקַנְזִיו אֲלוֹ
יִזְכּוֹר אֱלֹהִים נִשְׁמַת (אֲבָא מֵרִי) (פְּבִ"פ)
שֶׁהֵיךְ לְעוֹלָמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁאֲנִי נוֹדֵר צְדָקָה
בְּעַדוֹ וּבִשְׁכַר זֶה תְּהִי נַפְשׁוֹ צְרוּרָה בְּצְרוּר
הַחַיִּים עִם נִשְׁמוֹת אֲבֵרָהּ יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְעִם
שְׂאֵר צְדִיקִים שְׁבַגְנֵי עַדָּן אָמֵן :

צַעְצוֹר כְּסוּמָה אֲלוֹ אִי וְקַנְזִיו אֲלוֹ
יִזְכּוֹר אֱלֹהִים נִשְׁמַת (אֲמִי מוֹרְתִי) (פְּבִ"פ)
שֶׁהֵכֵלָה לְעוֹלָמָהּ בַּעֲבוּר שְׁאֲנִי נוֹדֵר
צְדָקָה בְּעַדָהּ וּבִשְׁכַר זֶה תְּהִי נַפְשָׁהּ צְרוּרָה
בְּצְרוּר הַחַיִּים עִם נִשְׁמוֹת שְׂרָה רַבְקָה רַחֵל
וְלֵאָה וְעִם שְׂאֵר נִשְׁמֵי צְדִיקוֹת שְׁבַגְנֵי
עַדָּן אָמֵן :

